Ն, 6897 1894 ՄԱՐՏ 30/11 ՇԱԲԱԹ 35 ԻՆԱՐԻ ՍԷՆԷ ١٣١١ شوال ٥ Ն· 6897

Մանզումայի Էֆքիար

منظومهٔ افکار
صاحب امتیازی و مدیر مسئولی
قره‌بت پاڤوسیان
مطبعه و اداره‌خانه‌سی
باب عالی جاده‌سنده ٣٦ نومرولی
دائرهٔ مخصوصه‌در

Direction du journal
MANZOUMEI EFKIAR
Grand' rue de la S. Porte 36.

ԱՊՕՆԷ ՊԼԻՏԷԼԻ

	Սէնէլէ	Ամբ. մալէ
Իսթանպուլ իչին	80	40
Թաշրա իչին վէ պուրսատա թասթա իլէ կիտէնլէրը	100	50

Ղազէթամըզ հաֆթատա իքի անգիա եանի չարշէնպէհ վէ ճիւմա իրլէնէն կիւնլէրի նէշր օլունուր։

Սահիպի իմթիյազ
ԿԱՐԱՊԵՏ Ց· ՓԱՆՈՍԵԱՆ

Մարդա վէ էոուրէիանէսի
Պապը Ալի ճատտեսինտէ 36 Նիւմէրո

30 ԲԱՐԱ 30

Direction du journal
MANZOUMEI EFKIAR
Grand' rue de la S. Porte 36.

ԹԷՎՃԻՀԱՐ

Էհլիեէթ ու լիեագաթ վէ հիւսնի խըրամէթլէրինէ մէպնի, Սէրբի թագիի հազրէթի Շէհրիեարի ադամ. Սիւլէյման Հասպի էֆէնտի հազրէթլէրինէ թէրֆիէն բիւթպէի պալէա,

Էհլիեէթ ու լիեագաթնա մէպնի Օրման վէ Մէատին վէ Զըրաաթ նէզարէթի մուավինի սատ. Հիւսէյին էֆ. հազրէթլէրինէ թէրֆիէն բիւթպէի ուլէա սընրքը էվվէլի.

Ումուրու շէհսպէնտէրի գալէմի խիւլէֆասընտան սատ. Ալի Ղալիպ պէյ էֆէնտիեէ հիւսնի խըրամէթ վէ էհլիեէթինէ մէպնի թէրֆիէն բիւթպէի ուլէա սընրքը սանիսի,

Էհլիեէթ ու լիեագաթլարը ճիհէթիյլէ, ճէպալ Հիւմաեունու միւլիքեանէ քեաթիպլէրինտէն իզզ. հաքի Թահսին վէ Խայրի պէյլէրէ թէրֆիէն սանիյէ սընրքը միւթէմաեիզի, վէ իզզ. հաֆըզ Հիւսնի էֆէնտիեէ սանիեէ սընրքը սանիսի, վէ բիֆ. Հագգը պէյ իլէ Ապտիւլ Ֆաէմա, վէ Մէհմէտ Ալի էֆէնտիլէրէ սալիսէ բիւթպէլէրի,

Դաբանը տագըզ տէեիրմէնինէ մէէմուր, Զարխսի պին պաշը իզզ. Մահմուտ պէյէ գայմագամլըգ բիւթպէսի թէվճիհ պույրուլմուշտուր։

* *

ՊԱՀՐԻՆԷ

Զըրհլը Մէսուտիեէ ֆըրգաթիյ. նի հիւմաեունու սիւվարիսի միրալայ սատ. Խայրի պէյէ միբիլիվալըգ բիւթպէսի թէվճիհի իլէ միւնհալ օլան Տիվանը Հարպը Պահրի բիւռաէթինէ թային պույրուլմուշտուր։

* *

ՆԻՇԱՆ

Խըտէմաթը հասէնէ վէ մէսաիի բէվիեէթ մէնտանէսի ճիհէթիյլէ, միւսթէշարը Մէշիխէթէնահի սէմահ. Իպրահիմ Հագգը էֆ. հազրէթլէրինէ պիրինճի բիւթպէտէն նիշանը ալիի Օսմանի,

Խըտէմաթը հասէնէ վէ մէսաիի բէվիեէթ մէնտանէսի ճիհէթիյլէ, Ֆէթվա Էմինի սէմահ. Մէհէմմէտ Նուրի էֆ. հազրէթլէրինէ մուրասա Օսմանի նիշանը ալիսի,

Մաեէթի Սէնիեէի Շահանէ թիֆէնկիչի պէօիւկիւ միրալաեը, իզզ. Ալի Ռիզա պէյ, հիւսնի խըտէթ վէ զայրէթի ճիհէթիյլէ իքինճի չիւթպէտէն Մէճիտի,

Հիւսնի խըտէթ վէ զայրէթինէ պէնտէն. Թէպտիլ էսկիսի Իպրահիմ աղաեա թէպտիլէն իքինճի բիւթպէտէն Մէճիտի նիշանը զիշանը. իհսան պույրուլմուշտուր։

ՏԱԽԻԼԻԵԼԷ

Սատրազամ վէ եավէրի Լքրէմ ֆէխամ տէվլ. Ահմէտ ճէվատ բաշա հազրէթլէրի, տիւնքի կիւն Մապէյնի Հիւմաեունու ճէնազը Միւլիքեանէեէ ազիմէթլէ, պաղը իրատաթը հազրէթի խիլաֆէթբէ նահիեի տիզ ու թէլազը էյլէտիքտէն սոնրա, Պապը Ալիեի թէզրիֆ իթմիշլէրտիր։

—Տիեարպէքիր վիլայէթի իլէ, ճիվարընա էմսալի կէօրիւմէմիշ պիր սուրէթատ եաղմուր եաղըպ, էթրաֆը սուլար պասմազլա հէր եէրին պիրէր կէօլ շէքլինի ալտըղը, վէ միլաեէթի միւշարիէյհա տա խիլինտէ պուլունան թէլէկրաֆ խաթթլարը գըբրլարադ մուխապրաթ սէքթեսար օլմուշ իսէտ, թամիրաթը լազըմէ պիլինճա մուխապէրաթա պաշլանմըշտը։

—Էրզրում թարիգի քէպիրինին կիւզէրկեահը իւզէրինտէ օլան, Զինանա տաղընտա թէրադգիմ իտուպ, կէչէնտէ սիդութ իտէն ճէսիմ չին բարշալարը ալթընտա գալան եօլճուլարտան 4 իւ միւթէսիրէն վէֆաթ իտուպ, Զսի գուրթարըլտըղը, վէ 4 ըս հայվանընտան տախի թէլէֆի օլտուղու կիւմիշ իսանէտէն պիլտիրիմիշ տիր։

—Դուեումճու էսնաֆընտան Սոթիրաքի նամընտա պիրիսի էվվէլի կիւն սապահլարընն Եէտի գուլէ խարիճինտէ քեայնի իրէք ֆապրիգասը էօնիւնտէ ջըմէնարֆէր իսթթընա եաթմը, վէ պու սըրատա Մաքրիքէօյիւնտէն կէլմէքտէ օլան թըրէն, մէրգումու չիմնեերիպ տօղուզունճու վակօնուն ալթընտան կիւճ հալ իլէ չըգարըլմըշ իսէտ վէֆաթ իյլէտիկի անլաշըլըպ տէֆնինէ բուխսաթ վէրիլմիշտիր։

—Ամթուֆ. եէնիտիւնեա Տիմիթրաքի էֆ. հազրէթլէրի. պաղը մէսալիհի զաթիեէսինին թէսվիհէսի իչիւն տիւնքի կիւն Միտիլլիեէ ազիմէթ իթմիշտիր։

—Ֆայիզի Բաթրիգ խանէնին իհթիեաճաթը բուհանիեէսինէ թախսիս օլունմագ իւզրէ, պիր իհթիեաթ սէրմաեէսի ճէմ խիլմէք չարթըյլա, թիւճճարը մէօթէպէրէտէն Ալէքսանտր Ֆօթեատի էֆ. Բում Բաթրիկի էֆ. հազրէթլէրինէ 1200 լիրայի Օսմանի իթա իթմիշ օլմազլա, միւշարիէյհին թաարիֆի իւզէրինէ, Բում միլլէթի զէնկինլէրինտէն իանաթ ճէմիյլէ պիր իհթիեաթ սէրմաեէսի ճէմինէ տաեիր պիրտէ լաեիհա վէրմիշ, վէ մէզքիւր լաեիհա գապուլ օլունմուշտուր։

—Գալաթա սաքինլէրինտէն օլուպ, վաբօրլարտա ամէլիլիք իտէն Նիգօլի, սալը կիճէսի սաաթ 7 պուչուգ բատտէլէրինտէ եէտիրնտէքի գալպ մէճիտիյէի Գալաթասա տօղրու եօլտա սարրաֆ Նիգօլիեէ կէօսթէրմէքտէ իքէն, մէէմուրինի զապթնա թարաֆընտան կէօրիւլմէքլէ տէրտէսթ իտիլմիշ, վէ մէզքիւր մէճիտիյէենին նէ սուրէթլէ եէտինէ կէչտիկի սիւվալ օլունտուգտա իսմինի պիլմէտիկի պիր չախստան ալտըղընը սէօյլէմէքլէ պաժուրնալ Պէյօղլու միւթէսարրըֆլը ղընա կէօնտէրիլտիկի իշիտիլմիշտիր։

—ՐԷՍՄԻ. Դօլէրանըն ինտիֆալ իչիւն, իթթիխազ օլունան թէտապիրի թէհաֆֆիւզիեէ ճիւմլէսինտէն օլմազ իւզրէ, ֆիրուխթի մէնիտիլէն միտեա, ըսթըրիտեա վէ թարադ (ըսթէնեա) կիպի չէյլերին պալըգխանէէ տախի, մէնի ֆիրուխթի զըմընտա, Ցուեունու Ուսուտիեէ իտարէսինէ թէպլիղաթը լազըմէ իճրասընա տաեիր սեպգ իտէն իչարա մէպնի, Մալիեէ նէզարէթի ճէլիլէսինտէն ճէվապէն ալընան թէզքէրէտէ, իտարէի մէզքիւրէճէ, պունլարընն վինս կիպի հայվանաթը մուգաչչէրէնին սայտու ֆիրուխթի մէն իտիլտիկի, վէ թէքէ վէ ըսթագօզ վէ եէնիկէճ կիպի հայվանաթըն տախի, իհթիեաթէն մէնի ճիհէթինէ կիտիլէրէք, օլ պապտէ սեվահիլ մուհաֆազա մէէմուրլարընա թէպլիղաթը լազմէ իճրա իթտիրիլտիկի, վէ մամֆիհ խիլաֆը թէնպիհ հարաքէթտէ պուլունանլարընն, Զապթաի Սայտիեէ Նիզամիեամէսինին 25ինճի մատտէսի մուճիպինճէ. տիւչարը միւճազաթ օլաճագլարը իլան օլունուր։

—Էնգարէ խաթինաֆ ճէզաբէյիսի սապրգը, սաատ. Հիւսնիպէյ էֆ. հազրէթլէրի չէհրիմիզէ կէլմիշտիր։

—Սոն կիւնլէրտէ Այտընն վիլայէթինին պիր չօգ մահալլէրինէ զաեէթ նաֆի եաղմուրլար եաղմըշ օլտուղունտան, զիւրընան եիւզիւ կիւմիշտիր։

—Մամուրէթ իւլ-Ազիզ միւլհազաթընտան թուէթ նահիեէսիյլէ, հավալիսինէ, իպթիտա ֆընտրգ, վէ միւթէազըզէն ճէվիզ պէօհիւքլիւկինտէ տօլու եաղարագ, 5 տաֆրգա գատար տէվամ իմմիշ իսէտ, համտ օլուն մէզրուաթճա պիր կէօնա զաեաթ վէ թէլէֆաթ օլմամըշտը։

—Պիթլիստէ պուլունան միրիլիվա Ապտուլլահ բաշանընն վէֆաթ էյլէտիկի պիլտիրիլմիշտիր։

—Մէարիֆ նազրը տէվ. Զիւհտիւ բաշա հազրէթլէրի, պու քէրրէ իսսթալըգտան էյլիշմէքլէ, տիւնքի կիւն մագամը ալիլէրինի թէչրիֆ պուեուրմուշլար տը։

—Էվվէլքի ագշամ Իսկիւտարտա Եէնի ճամի ճիվարընտա գահվէճիլիք իտէն Իրան թէպասընտան Ալի Էքպէր իլէ, Մէհէմմէտ միհանէսինտէ սէրիսօշլուգ հալի իլէ զուհուր իտէն միւնազարա միւտարէպէէ չէվրիլէրէք, Ալի Էքպէր թարաֆընտան Մէհէմմէտի թէհլի քէլի սուրէթտէ ճէրհ իտիլտիկի վէ ճարիհ տէրտէսթ, վէ մէճրուհ խասթախանէեէ նազլ օլունմուշտուր։

—Տարընճա սաքինլէրինտէն մատամ Բոլիք նամ գնատընը գուտուգ քէլպ ըսըրմասընա, վէ ճէրիհասը աղրընճա օլմասընա մէպնի մէզարուրէնին, մահալլի հիւքիմէթի ճանիպինտէն մէէմուրու մախսուս իլէ Զապթիեէ նէզարէթի ալիեէսինէ կէօնտէրիլտիկի իշիտիլմիշտիր։

—Էվվէլքի կիւն ագշամ իւզէրի սաաթ 11 գարարլարընտա, 27 նօմէրօլու թրամվայ արապասը Ագսէրայտա Վալիտէ ճամիի չէրիֆի էօնիւնտէ, պիր գուրբ արապասը իլէ սէհզէթլի պիր սուրէթտէ միւսատէմ իթմիշ վէ միւսատէմէի մէզքիւրէ նէլթիճէսի օլարագ գուրբ արապասընն արդա թէքէրլէքլերի բարչալանմըշտը։

—Էսկի Ալի Բաշա մահալլէսինտէ մուղիմ, թէլէկրաֆ չավուշլարընտան Իսմաիլ էֆէնին մախտուսունու պիր գուտուգ քէլբ ըսըրմըշ օլտուղու իշիտիլմիշտիր։

—Տիւնքի Մօնիթէօրտէ եազըլմըշտը։

Պու սապահ Դալաթա կէօմրիւկիւ սանտըղընտան 53.000 ղէլուդ պիր սընդրգաթ վուգուա կէլմիշտիր. Պայրամ միւնասէպէթիյլէ 3 կիւն կէօմրիւք գաբալը օլտուղունտան, պու եիւզտէն սարիգլէր իսթիֆատէ իտէրէք, իչէրիսէ տուխուլ ի տուպ մէզքիւր մէպլաղը գալտըրմըշլարտը։

Մէզքիւր սանտըղ հիչ զէտէլէնմէմիշտիր։

—Մ· Գաուլլանը վէքիլէթ իթմէքտէ պուլունտուղու հէյեթի մալիեէսէն իսթիգրազ իտիլճէք 40 միլեոն մարգ հալգընտա Մէճլիսի Խասսը վիքէլա գարարը, Մալիեէ նէզարէթի ճէլիլէսինէ թէպլիղ իտիլտիկինի, վէ երինէ պու պապտէ Վիէննա սէֆարէթի սէնիեէսի ճանիպինտէն, Մալիեէ նէզարէթի ճէլիլէսինէ. իգթիզա իտէն ճէվապ վասըլ օլտուղունու միւթէազբգ, Մալիեէ նէզարէթի ճէլիլէսի թահրիրաթը էճնէպիեէ վէ թէրճէմէ միւտիրի սաաս. Պետրոս էֆ. իմզա իտիլէն թահվիլաթ իլէ իսթիգրազա աեիտ պաղը էվրազը համիլէն, Վիէննաեա ազիմէթ էյլէեէճէքտիր։

Իսթիգրազ միւրէթթէպաթը, Բարիս վէ Ֆիլէմէնք պանգասը թարաֆընտանմը, եօգսա Վինէր Պանգ ճանիպինտէն մի իճրա իտիլէճէկի հէնուզ թային իթմէմիշ տիր։

—Թաշրալարտա գատընլար թարաֆընտան թէզեեինաթ մագամընտա գուլլանըլան պաղը ուֆազըգ ալթուն ագչէլէրին, Պաղը Ալիեէ իրսալի իչիւն, պու քէրրէ Զարպխանէի Ամիրէեէ էմր վերիլմիշ տիր։

Մէզքիւր ալթուն ագչէլէր, դաեէթ նաատիր օլուպ, բիացաճատտի արանըլմազտա օլտուգլարընտան, մուայեէն պիր մըզ տարտա, մէզքիւր ագչէլէրտէն տարպ օլունմասը, հիւքիւմէթի Սէնիեէճէ թասավվուր օլունմազտա իմիշ։

—Լօնդրատա իֆայի մուամէլէ իթմէքտէ օլան Լօնդոն Սիքիւրիթի Գրմբէնի նամ սիկուրթա գումբանեասը պու քէրրէ իֆլաս իթմիշտիր։

—Մարտըն 19ունճու ագշամընը Լէնարան կիւմրիւք անթրբրօյրընտա պիր ամէճ գուհուր իտէրէք 19 պուչուք միլեոն ֆրանք խասարաթ վուգու պուլտուղու Եվրօբա զազէթալարը խաբգեօրլար։

Ա.Ջ.Գ.Ա.Ց.Ի.Ն

Ամէն· Ս· Պատիարք. Ֆայր հազրէթլէրինին նամիգաֆլրընը հասէպիյլէ, Բաթրիգ խանէ Դարու քէթխիտասը սատ. Աբրահամ էֆ. ճիւմաա կիւնիւ Մապէյնի Հիւմաեունու միւլիքեանէեէ կիտէրէք, Պայրամ միւնասէպէթիյլէ բէսմի թէպրիքի իֆա վէ արզը ուզատիեէթ իտէրէք պիր արիզէ թագտիմ էյլէմիշտիր։

Էֆէնտիի միւմաիլէյհ, եէվմի մէզքիւրտէ, պիլճիւմլէ վիքէլայի ֆիխամ վէ մէէմուրիյնի քիրամ հազարաթընտա տախի Բաթրիգի միւշարիէյհ հազրէթլէրի թարաֆընտան ըէսմի թէպրիքի իֆա էյլէմիշտիր։

Պրուսա Առաջնորդու Դեր. Բարթուղիմէոս Սրբազան հազրէթլէրի. նին, իշպու Իյտի շէրիֆտէ, Մապէյնի Հիւմաեունու ճէնազը միւլիքեանէեէ ազիմէթլէ, թէպրիք մէրասիմինի իյֆա վէ իճրա էյլէտիկի կիպի, վիքէլայի ֆիխամ, վիզերայի ազամ վէ մէէմուրիյնի քիրամ իլէ, ըրճազը Տէվլէթի Ալիեէտէն չօղլարընը զիեարէթ պիրլէ, քէզալիք թէպրիք մէրասիմինի իյֆա էյլէտիքլերի մէսմուրիմիզտիր։

Գայսէրիեէ Առաջնորդու Դեր. Տրդատ վարդապետ Պալեան, եօզղատտա մէէմուրիյեէթինի պիթիրբէրէք Գայսէրիեէ ավտէթ իթտիկի հավատիստէն տիր։

Կրօն· Ժողովուն զարարըյլա, Իսկիւտար Ս· Խաչ քիլիսէսի քահանայարընտան Տ· Արսէն հայրըն փիրոնու մուվազգաթ սուրէթտէ ալընտըղընը, վէ կիրիտտէ վազը քիլիսէմիզ իշլերի թէսվիեէսինէ մէճմուա թային գըլընան Արժ· Տ· Հայրըն եազընտա եօլճու օլաճաղը խապէր ալընմըշտը։

Հնտախտճի զազէթալար իլէ, Փարիս մէքթէպի թրպպիյեէսի չըրագլարընտան ալտըղլարը ճահիլճէ վէ չաեիրճէ մէգալէէր իլէ սիւթունլար տօլտուրան զազէթալար, պու տէֆա թապ ու նէշր օլունան ալֆբանկա մարտ 31 վէ ապրիլ 15 թարիխլի «Ղազէթ Մէտիգալտա, Տօգ· Զամպագօ բաշա հազրէթլէրի իմզասընա տերճ իսիլէն թաֆսիլի պիր պէնտի օգունուպտա նասիհաթ ալմալարընը նասիհաթ իտէրիզ։

Շէհրի Հայլարըմզ միւթէպէրանընտան օլուպ պապատան ազնուաչուք օլան, վէ զազէթալարըմզտա հազընտա հէր վագթ մէտհ ու սէնալէր օգունան պիր էֆէնտիեէ, տերքեար օլան ազնուաչուքլուղունա պիր եէնի տէլիլ տահա օլմազ իւզրէ, չու օգումազտա վէ եախսա ալմազտա օլտուղու «Մանզումէյի» պէտէլի օլան եալընըզ 4 Մէճիտիյեէի արթըզ լութֆէն վէ մերհամէթէն իչպու 4ինճի թալէպէմիզտէ հիմմէթ իթմէսինի վէ պարի պիր մէճիտիյեէ տահա վիրմէկէ մէճպուր օլաճաղըմզ քէօրբիւ բարասընտան պիզի գուրթարմասընը ըէճա իսէրիզ։

ԱԶԳ· ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

Մեծ· Տէր Միքայէլեան բարեհաճած է հաստատութեանս նուիրել 1 Օսմ· ոսկի, փոխան, Մաղկեփունջի, հանգուցեալ Մարտիրոս էֆ· Հանէսեանի յուղարկաւորութեան առթիւ։

ՂՈՒՐՊԼԹ ՎԷ ՂՈՐԻՊԼԻՔ

(6896 Նիւմէրօտան մասլան)

Բէօմի պիր վագիֆէ սահիպի օլանլարըմըզ, ախզուլիթաճա ուժուրլարա մալիք պուլունանլարըմըզ, հասպ էլ իյճաց, իճրաեի մէէմուրիյէթ, մուամէլէի թիճարէթ իչիւն, էճնէպի տիյարլարընա կիտէպիլիրլէր· պու մագուլէլէր՝ պի ավնիհի թաալա, միւճէրրէտ սաեէյի սէնիյեէեի հազրէթի Բատիշահիտէ, հիչ քիմսէեէ մէօհթաճ օլմազլար, հէր եէրտե հէօրմէթ ու բաղպէթ, իղզէթ ու նէզաքէթլէ գապուլ օլունուրլար։

Ֆագաթ, պիր թագըմ՝ իքի ճէպինտե պէշ բարասը օլմաեան, մէմլէքէթինտէն պիր գօնագ ուղազտա, վաթանը տախիլինտե տիկէր պիր մէմլէքէթէ կիթտիքլէրինտէ, եէմէք բարասընը չէգարամաեան շաշղըն քիմսէլէրին, տիւրլիւ տիւրլիւ հիյլէ ու տէսիսէլէրե ալտանը, հավասը զէհիրլի, սուլարը քիրէճլի, եապանի չէհիրլի էճնէպիլէրին, ծիւնեանըն թա՝ օպիր ուճունտա պուլունան մէմլէքէթլէրինտե· տիլլէրինի սէօհպէթլէրինի, սաեին ու ատէթլէրինի պիլմէտիքլէրի, աճաեիպ սուրաթը, թիթիզ թապիեաթը հէրիֆլէրին իչէրինտե, զըսմէթ վէ իգպալ արամագ իզէրէ, չիտտէթլի պօրալարա, տէհ չէթլի ֆուրթունալարա չարբըլարագ, թէհամմիւլ օլունմազ զահմէթլէր մէչագգաթլար ալթընտա էզիլէրէք, պիր լօգմա գուրու վէ քիւֆլիւ էթմէք եիւզինէ, կիւնլերճէ հասրէթ չէքէրէք, աճ պի իլաճ, մէզէլլէթ ու ըէզալէթլէր չուգուրունա տիչմէլերի իչիւն, ահմագլըգտը, պուտալալըգտը՞ տէր իսէք, ասլա խաթա էթմիշ օլմաեըզ· չինքի պու եօլտաքի քիմսէլէր, նէեէ օղրատըգլարընը կէօրիւպ անլաեընճա, քէնտի քէնտիլէրինէ, պունլարտան չօ՛գ վէ բէք չՀգ աղըր աղըր սէօզ էր իլէ սէօյլինիւրլէր· իքի էլլէրինի պաշլարընա վուրուպ տէօեիւնիւրլէր· սիւրիւմ սիւրիւմ սիւրիւնէրէք, հէզարան հէյ վահլա՛ր չէքէրլէր· կէօզլէրինտէն ըրմագ կիպի գանլը եաշլար տէօքէրլէ՛ր· մահվ ու թէլէ՞ֆ օլուրլար····

Իւտէպաեի քիրամ վէ տիւհաթը պէնամը Օսմանիյեէմիզտէն ա թուճի· Ահմէտ Միտհաթ էֆ· հազրէթլէրինին «հէնուզ 17 եաշընտա» նամ բօմանընտա, էօսահլըղըն թիմսալը օլարագ կիւզէլճէ նագշ ու թասվիր գըլընտըղը վէչհ իլէ, Ա զիզ վաթանըմըզտա օթուզ գուրուշ սէրմաեէ իլէ, կիւնտէ 5-10-15 գուրուշ, վէ էրպապ ու զայեուր օլանլար իչիւն, պազէն պիր- պիր պուչուգ մէճիտիյեէ գազանապիլմէք, ատամընա կէօրէ, պիր գաչ եիւզ վէ պիր գաչ պին գուրուշ, կէրէք նագըտ, կէրէք մալ օլարագ, պիրի պիրիմիզտէն էօտիւնճ վէ վէրէսիեէ պուլուպ ալապիլմէք, հէրան ու զէման գապիլի իմքեան օլմասընտան, նամուսքեար վէ չայեանը իթիպար օլանլարընը, սէրվէթ վէ թիճարէթ էվլէրիմիզտէն ճէսիմ ճէսիմ «գրէտի» վէ բազպէթ պուլմասընտան, զայրէթլի իչճիլէրիմիզին իսէ, հիչ պիր կիւն պօշ գալտրգլարը վագը օլմասընտան, կէօքսիւ խաղինէլէրլէ տօպ տօլուօլան քիւլլիեէթլի արազիի Շահանէնին, հէր քէսէ պաղըչլանմըշ հալտե պուլունմասընտան, ֆաեի· տէմէնտ օլմաերպտա, էճնէպի տիեարլարընտա գազանճ, գըսմէթ, քեար, պէրէքէթ ումմագ, թէմամը թէմամընա «խըմպըլըգտը»։

Էճնէպիլէր, թօրպալար չանթալար տօլուսու ալթունլար սարֆ իտէրէք, վաթանըմըզըն չիրինլիյինի կէօրմէք իչիւն, ագըն ագըն կէլիպ կէզիպ հայրան օլտուգլարը· Մէմալիքի Մահրուսէյի Շահանէնին հէր նօգթասընտա բարըլ բարըլ բարլաեան մէյմէնէթլի թիճարէթլէրտէն հիսսէմէնտ օլմագ իչիւն, չուվալլար ֆըչըլար տօլուսու լիրալար իլէ գօչուչուպ պիզե տօղրու կէլտիքլէրի հալտե, տէվեեէ նիսպէթլէ գարընճա սաեըլամաեան քիմսէլէրին, էճնէպի տիեարլարընտան իգպալ կէօզէթմէլէրի, հայվանլըգտըը վէսսէլամ։

* * *

Բատիշահըմըզ՝ Շէհրինշահը ճիհանբէնահ էֆէնտիմիզ հազրէթլէրի՝ «ճէննէթ պահճէսի» օլան սէվկիւլիւ մէմալիքի Շահանէլէրինէ, պիլա իսթիսնա, մուհաճիրլեր, էճնէպիլեր գապուլ պուլուրուպ, լութֆէն վէ քէրիմէն, ճան ու մալլարընը, սաատէթի հէր հալլարընը ուժում թէպասը իլէ պիրլիքտէ օլարագ, թէէմին վէ հիմաեէ պուլյուրուեօրլար· պու նիյմէթլէրին գատը ու գըյմէթլէրինի պիլմէմէք իչիւն, մէկէրչի պիր քէմալ, ինսան վէ ինսանիյեէթ սահիպի օլմամալը տը։

Վաթանըմըզըն «ճէննէթ պահճէսի» օլտուղունա վէ իլք պապամըզ հազրէթի Ատէմ էֆէնտիմիզէ իհսան պուլյուրուլտուղունա թէվրաթը չերիֆ (Աստուածաշունչ) չահիտի սատիլ տիր։

Մէմալիքի վասիթ իլ մէսալիքի Շահանէտե, միլեօնլարճա ահալի սըզընըպ պարընճագ գատար, ճէնապը Ալլահըն ֆէյզ ու պերէքէթլէրի իլէ մալամալ արազիլեր վարտը։

Տիեարը էճնէպիեէտե՝ բարալար վէ ատէմլեր իչիւն, իշ արանմագտա օլուպ, Մէմալիքի Շէհրիեարիտե իսէ, ալթունլար վէ իշլեր իչիւն, ինսանիյեէթլի, սատագթը ինսանլար արանմագտատը։

Էյ զարիպլեր վէ եապանը տիեարլարտա պիլա սահիպլեր. «անառակ որդի» միսիլու՝ Էրհէմ իւրբահիծին, Խալիֆէի բույի զէմին, Շէհինշահը ատալէթ կէզին, Սուլթան Ապտ-իլ-Համիտ Խանը Սանի էֆէնտիմիզ հազրէթլէրինին—մերհամէթլիլերին մերհամէթլիսի Բէտերիմիզին— սաեէի Զըլլուլլահիլերինէ վէ Մէմալիքի ճիհանբէնահիլերինէ աթըլմանըզը, անճագ պու սաեէտէ, ճիկէրլեր բարէլէյիճի սէֆալէթլէրտէն գուրթուլուպ, պիզիմ կիպի, սատագաթքէարանէ եաշաեարագ, կիճէ կիւնտիւզ՝ էօմր ու իճլալ վէ չան ու չէվքէթի Միլիւքեանէլէրինէ տուաքեարու մինէթտար· հէմտե պախթիեար օլմանըզը խալիսանէ թավսիեէ իտէրիմ։

Գ. Գ.

ՎԻՃՏԱՆ

Ինսան քի վիճտանէ, իրատեի ճիւզիյեէեէ վէ նութգա մալիք վէ հայվանաթը սարիէտէն միւմթազ վէ էշրէֆի մախլուգաթտը, մին թարաֆիլլահ հաիզ պուլունտուղու չերէֆի մուհաֆազասը վազի ֆէսիյլէ միւքելլէֆտիր։ Պու չէլէֆին մուհաֆազասը տախի, խայր վէ չերրի թէմեիզ վասրթա օլան վիճտանընը վէ իրատեի ճիւզիյեէսինի հիւսնի իսթիմալ իլէ միւմքին օլտուղունտան, վիճտանընը տօղրուլուգտան վէ կիւզել հիսսլերտէն խալի պըրագան ինսան, զաթինի պու ալի տերէճէի չերէֆտէն իսգաթ իթմիշ օլուր։

Իշթէ պու չերէֆին մուհաֆազասը զըմնընտա վիճտան իրատեի ճիւզիյեէնին հիւսնի իսթիմալինէ թիճէսի օլարագ, ինսան իշիւն միւտէթի էօմրիւնտէ ճէնապը Հաղգա վէ մէթպուի միւֆախխամընա վէ մէնսուպ օլտուղու հէյեէթի իճթիմաիեէե վէ անըն իֆրատընա վէ ալէլ ըմլագ հէմճիսինէ վէ հաթթա հայվանաթա գարշու, ֆտիյնէն վէ վիճտանէն վէ գանունէն վէ քէմալը խիւլուսու գալպ իլէ էթթիխաղ իթմէսի լազըմ գէլէն, կիւզել մէսլէքէ այիտ պիլ ճիւմլէ էֆալ վէ հարաքեաթը հէյեէթի մէճմուասընա ֆէզաիլի ախլագիյեէ (բարոյականութիւն) տէնիլտիկի կի պի, պու մէսէլէի միւսթահսէնին զրատը պուլունան մէսլէքէ աեիտ, պիլ ճիւմլէ էֆալ վէ հարէքեաթըն հէյեէթի մէճմուասընա տախի ֆէսատը ախլեագ ըթլագ օլունուր։ Ֆազաիլի ախլագըյեէ պիր ըիւթպէի պիլէնտ-մէրթէպէի մանէվի տիր քի, խըլաթը ֆախիրէսի-ֆագաթ թահսիլինէ սահ օլանլարա նասիպ օլմագ իւզրէ- տարիսսընաէի ֆըթրէթմատ տիզաի զիպաի լահութի իլէ իմալ պույրուլմուշ տուր։

Սահիպինի միւշարը պիլ պէնան վէ նիմմունէի իմթիսալը ագրան ի տէն պու ըիւթպէեէ նաիլ օլանլար, ալէմի ինսանիյեէթ վէ մէտէնիյեէթին եիւզիւ սուեու վասֆընա լաեըգ օլտուգլարը կիպի, իրթի քեապը մէսաֆի իլէ ինսանլըգտան չՀգմրշ վէ վիճտանլարը հիստէն գալմրշ զէվալլըլար իսէ հէյեէթի իճթիմաիյեէնին պէլասը տիմէք օլուր։

Ինսանըն տահմա քէմալը թէհասսիւրլէ ճիւսթիճու իթտիկի սեատէթի հալ տախի, վիճտան իսթիբահաթընտան իպարէթթ օլուպ, պուտա ֆէզաիլի ախլեագըեէ նէթիճէսի տիր· եօգսա քէսրէթի մալ վէ իւլիւվի իգպալ անըն իսթիհսալինէ մէտար օլմազ։

Պինաէն ալէյհ ֆէզաիլը ախլեագըեէտէն պինասիպ օլան ատէմ, քէնտի սաատէթինի ֆէտա իթմիշ օլտուգտան պաշգա, էֆրատընտան պուլունտուղու հէյեէթինիճթիմա իյեեէ տախի, ահվալ վէ հարաքեաթը նապէճասըյլա մանէն վէ մատտէթէն տաեիմա մազարրաթտան խալի գալմազ։

Պիրտե ֆէզաիլի ախլեագըեէ տէն մատուտ հէր ֆիյլին. ֆէսատը ախլեագա տախիլ էֆալտէն մութլագա պիր զրատը պուլունուպ, ֆագաթ ախլեագըն պիլ ուժում ֆէզաիլի էֆալի՝ էնպիեաէ ըզամ հազարաթընտան մատտա էֆրատը պէնի ատէմտե իճթիմա էտէմէտիկի կիպի, ըէզաիլի ախլեագա միւթէֆէրրի էֆալին տախի, ճիւմլէսի պիրլիքտե օլարագ պիր չախստա կէօրիւլտիւկի լէհիւլ համտ նատիրիւլվուգու տուր։

Շուրասըտա ճաեի տըգգաթ տըը քի ինսան իչուն ֆարը այն վէ այնը ֆարզ օլան մէհասինը ախլեագտան հէր ֆիյլ իչուն, էրպապընն թալթիֆի վէ եախօտ մուճիպի ֆէլաքէթի տարէյն օլան մէսավիի ահվալտէն հէր պիրի իչուն, ճէզա թէրթիպի, միլէլի միւթէմէտտինէտէն հիչ պիրինտե միւմքին օլամատըղընտան, եալընըզ հուգուգ վէ մէնաֆիի ումմումիյեեէ տօղրուտան տօղրուեա հիւսնի թէէսիրի կէօրիւնէն իֆալը հասէնէ էրպապընն պիրէր սուրէթլէ թալթիֆի, վէ հուգուգ վէ մէնաֆիի մէզքիւրեեէ քէզալիք տօղրուտան տօղրուեա սուեի թէէսիր իտէն էֆալը մագտուհա միւթէճասըրլարընն թէէտիպի եօլունտա գանունլար վազ օլունմուշտուր։

Պինաէն ալէյհ տահա նիճէ էֆալ վէ հարաքեաթ վարտը քի —գավանիյնի մէվզուատա իսմինէ թէսաատիւֆ օլունմամագլա պէրապէր— ախլեագըն մէհասին վէ եա մէսավի գըսմընա տախիլ օլմագտան միւսթաղնի օլամազ, մէսէլա, ֆէնալըգ էտէն պիր ատէմէ, իւլիւվի ճէնապ միւգթէզասը օլարագ, էյլիք իլէ մուգապէլէ էտէն լէր իչիւն գավանիյնի մէզքիւրէտե միւքեաֆաթ մէվզուտ օլմատըղը հալտե, չու իւլիւվի հարաքէթ, ֆէզաիլի ախլագիյեէտէն մատուտ օլտուղու կիպի, քէզալիք, էրպապը լիեագաթտէն պիրի թարաֆընտան քէնտուսինէ մատտի եա մանէվի պիր խըտմէթ թէքիֆ օլունան պիր ատէմ, հասպէլ ինսանիյեէ օխըտմէթի իյֆասընա մէճպուր վէ միւգթէտիր իքէն՝ պիլա մազէրէթի մէշրուա չու մէսուլի իսաաֆ էթմէտիկինտէն նաչի, գանունէն մուախէզէ օլունմատըղը հալտե, չու զայտասըզլըգ սուլ ախլեագա տախիլ օլմագտան գուրթուլամազ։

Անճագ, կէրէք գավանիյնի մէվզուա վասրթասը իլէ թէսամիմ վէ եա մէնինէ չալըշըլան, վէ կէրէք պու գանունլարա տախիլ պուլունմաեան պիլ ուժում էֆալը հասէնէ վէ սէյեիե իչիւն մին թարաֆիլլահ պու տարը ֆանիտե վէ ալէմի էպէտիյեեթտե միւքեաֆաթ վէ եա միւճազաթ թէրթիպ պույրուլաճաղը, քիւթիւպի մուգատտէսէճէ միւթթէֆէգուն ալէյհ պուլունտուղունտան, սէմէնտի հիւվիյեեթի մանէվիյեէսինի տահմա չահրահը ֆէզաիլե սէվգ էթմէկէ չալըշմազ, ինսան իչիւն էլզէմտիր։

Վ. Ս. ԵՊԼՏՐՁԵԱՆ

(Մաղաղը վ-ր)

ՄԷՔԵԱԹԻՊ

ԹԷՔԻՐԴԱՂԸՆԴԱՆ

Տիւնքի վէ էվվէլքի կիւնլերտե պիր հէյեեճանը ուժումի շէհրիմի զի իսթիլա էթմիշ իտի, շէօյլէ քի ան ասըլ թէքիրտաղը էհալիսինտէն վէ տէմիր թիւճճարանընտան 40 եաշընտա Պալըգճեան Պետրոս աղա պիր վագըթտան պէրու միւպթէլա օլտուղու խասթալըղընա տէվա պուլմագ իւզրէ կէչէն հաֆթա տէր սաատէթէ կիտիպ, մարտ 18 ճիւմաա կիւնիւ շէհրիմիզե ավտէթինին երթէսի ճիւմաա երթէսի կիւնիւ, չարշըտա պուլունուր իքէն, նակէհան հասթալանըպ տիւշէր, վէ ճէլպ օլունան աթըպպա թարաֆընտան մուայեէնէ օլունտուգտա, գօլերաեա միւշապիհ էմմարէլէր կէօրիւնիւր, միւսմահլէյհ տերհալ էվինէ նագլ վէ ճանիպի հիւքիւմէթէ իսպար օլունուպ, էվի գօրտօն ալթընա ալընը, վէ կիճէ, եանի խասթալըղընտան 12 սաաթ սօնրա վէֆաթ իտեր։ Վուգուաթ իլան օլունտուգտա, հիւքիւմէթճէ թէտապիրի միւգթազիեէ իճրա պիրլէ, ճէնազէնին տէֆնինէ վէ եա թագ իլէ էսվապլարընը եագըլմասընա գարար վերիլէրէք իճրա իտիլիր, վէ խանէսի օն կիւն գարանթինա ալթընա վազ օլունարագ գօրտօն ալթընա ալընմըշ տը։ Շիմտիեէ գատար հատտ օլսուն շէհրիմիզին սրհհէթի ումմումիյեէսի պէր քէմալ իքէն, վուգուաթը մէզքիւրեէ հէրնէ գատար էհալիեի տիւշարը էնտիշէ իթմիշ իսէտ, թաֆսիլաթըմըզտան աղնաշըլտըղը կիպի, միւսմահլէյհ Իսթանպօլտան կէլմիշ օլուպ, իճրա օլունան թէտապիրի հասէնէ սէմէրէսի իլէ, գօլերանըն չօղալմասընա մէյտան վերիմէեիպ հէման օլտուղու եէրտե պաստըրըլմըշ օլտուղունա, վէ պու կիպի պիր վուգուաթըն թէքբարլանմաեաճաղընա իմիտ իտերիզ։ Հիւքիւմէթին վէ պէլէտիեէ մէճլիսինին պու պապտէ իպրազ իյլէտիքլէրի մէհարէթ վէ թէտապիրի էքիտէյի հասէնէ, շայեանը լմահսին վէ մէտհ ու սիթաեիշ օլտուղու ինքեար օլունամագ։

—Կէչէնճհաֆթա պիր գաչ կիւնլէր միւթէմատիէ կիւզել բահմէթլէր վէ հաթթա պիր կիւն տէ գարեաղմըշ օլուպ, չէշմէ վէ գուեու սուլարըմըզա վէ զէրը օլունան մահսուլաթա խայլիտէն խայլի ֆայիտէ պախշ պուլունտուղու կէօրիւլմիւշ տիւր։

—Կէչէն կիւն Ռէմի գօյճուլարը իլէ գաչաքճըլար միեանէսինտէ պիր գավկա զուհուր իտիպ, գօյճուլարտան պիրիսի մէճրուհ օլմազշտուր։

—Շէհրիմիզ Պէլէտիեէ աղալարընտան նըսֆընընն ինթիխապլարը իճրա օլունտուղունու մուգատտէմա պիլտիրմիշ իտիմ։ Ինթիխապ օլունան ազալարընտան պիրիսի հագգընտա սինինի միւսաիտ պուլունմատըղընա տաեիր պաղը թարաֆտան իթիրազ մուգու պուլմազ իլէ, քէյֆիեէթ էտիրնէ վիլաեէթինէ արզ օլունմուշ տուր։

Զանընը աճիզանէմիզճէ, իթիրազը մէզքիւրու, միւտտէթի նիզամիյեէսի զարֆընտա էթմէլէրի լազըմ կէլիր իտի։

—Պու կիւնլէրտե զախիրէ բիեացամըզտա էյլի ախզուլիթալար օլուպ, քիլէտե 3—4 գուրուշ զամմ մուգու պուլմուշ տուր։ Ուժումէն զանն օլունտուղունա կէօրէ, տահա զամմ պուլաճաղրտա իւմիտ օլունմագտա տրը։

—Շէհրիմիզ Պէլէտիեէ սանտըղընտա իխթիլասաթ մուգու պուլտուղունա տաեիր էտիկնէ վիլաեէթի ճէլիլէսինէ իխպար օլունտուղունտան, վարիա օլան էմրի Վիլաեէթբէնահի մուճիպինճէ, Պէլէտիեէ տէֆթէրլէրի վէ սանտըղը մէօհիւրլէնէրէք, թաալին օլունան պիր գօմիսիօնու մախսուս թարաֆընտան թէֆթիշ ու թահգըգաթը միւքեմմէլէ պիլ իճրա, էօյլէ պիր իխթիլասաթընա գաթիէն ասլ ու էասասը օլմաերպ, սանտըգ հիսապլարընընն մրհվերի լաեըգընտա ճէրեան իթմէքտե պուլունտուղու թէհգուգ էթմիշ տիր։

* * *

21 մարտ 1894

ՊԱՏԱՆԵԿԱՆ ՕՐԻՇԱՏԱԿՆԵՐՈՒ

Շատեր իրենց մանկական յիշատակները գրի առնելով տուած են հրատարակութեան, ես ալ եթէ իմ պատանեկան յիշատակներէս տամ հրատարակութեան, արդեօք դոյզն ինչ ծառայութիւն մը մատուցած կրնա՞մ համարուիլ։

* * *

1872ին Պրուսայի մէջ, քաղաքին ճիշդ ծայրը, այժմու Արեւելեան Օրբանոցին տեղը կար տուն մը, որուն մէջ կը բնակէր Մր· Ռիչարտսըն անուն Ամերիկացի Միսիոնար մը ընտանեօք։ Այդ տան պարտէզին միւս կողմն ալ կար գեղանայարկ երկու սենեակ իրարու կից, որոց միոյն քովն էր ձեան մը ախոռ, միւսին քով ալ արտաքոց մը։ Այդ սենեակներուն մէկը, 14 աշակերտ առնելու չափ բաւական նստարաններով Դպրոց մ'էր· աշխատութեան և դասատուութեան վայր· իսկ միւսն ալ, աշակերտաց ննջարան, վասն զի Դըպրոցը գիշերօթիկ էր։ Դպրոցին վերատեսուչն և Թրքերէնի Ա Դրոց դասի և նօթայի դասատուն էր Մր· Ռիչարտսըն, իսկ Հայերէն լեզուի Թուաբանութեան և Աշխարհագրութեան դասատուն էր Եւդոկիացի Պ. Սիմօն (այժմ Տօք· ժէօռ) Գրիգճեան, քիչ յետոյ Տօք· Շնայտէր անուն Ամերիկացի միսիոնար մը։ Ես ալ չորս Աւետարանների համաձայնութեան դասը տալ սկսաւ։ Այդ Դպրոց բացուած էր իբրեւ Նախապատրաստական Դրպրոց· Մարզուանու Աստուածաբանական ճեմարանի, հետեւապէս առանք միայն կընդունուէին աշակերտ, որոց պարկեշտութեան, բարոյականին և վերջապէս քրիստոնէութեան մասին վստահելի վկայութիւններ կոտանային։ Եւ ինչպէս քրիստոնեայ ծնողաց զաւակ ըլլալով· և իմ մասին ալ հարկ եղած ընդունելութեան ձեւակերպութիւններն ի գործ դրուած ըլլալով, 1872 փետրուարի մէջ մեկնեցայ իմ ծննդավայրս եղող քաղքէն և Պոլիս-Մուտանեայ ճամբով Պրուսա գացի։ Պէտք է խոստովանիմ թէ պատանեկութեան ատենս շատ նախապաշարեալ մէկն էի, Աստուա-

ծաբանակ ան ճեմարան կամ անոր նախապատրաստական դպրոցը երթալը, սրբավայր մը երթալէն և սուրբ հրեշտակաց հետ ընկերակցելէն տարբեր բան մը չէի ակնկալեր, և վեշտասանհարիւրդ դարու բարեկարգութեան ատեն վիթխարի Թէնպէրկի համալսարանը վազող պատանիներ, հեռուէն քաղաքը տեսած ատենին ինչպէս ծունկի վրայ գալով փառք կուտային։ Նը մանապէս ես ալ, երբ հեռուէն Պրուսա քաղաքը կը տեսնայի, ի խորոց սրտէ փառք կուտայի Աստուծոյ և աչքերէս արտասուաց կաթիլներ հոսելը կզգայի։

Արևուը մայրը մանալէն նրեք ժամ վերջը հասանք դպրոցին դուռը, և ինձ ցոյց տուին իբրեւ նրնջարան սենեակ մը, ճիշդ հոն՝ ուր երբեմն ձիու ախոռ էր, և իմ գալէս շաբաթ մը առաջ ազբերը վերցուած, և գրքի սնտուկներու տախտակներէն տախտակամած մը շինուած էր, և միւս ննջարանի մէջ եղած 11 աշակերտներէն երկուքը այս նոր պատրաստուած և ինձ ցոյց տրուած ննջարանն եկած էին. վասն զի առաջինն այնքան մեծ չէր որ 11 հոգիի բաւական ըլլար։ Երբ այդ սենեակը մտայ, աղբերուն հոտը գէշ կը բուրէր տակաւին, վասն զի աճապարանօք այնքան լաւ ալ մաքրուած չէր։ Սենեկակիցներս էին Ատաբազարցի երկու պատանի և Թալասցի մը։ Հետեւեալ օր շաբաթ էր, և շաբաթ օրեր կէս օր միայն դպրոց կունենայինք, վերատեսուչ Մ. Ռիչարտսըն շաբաթս բարեւեց զիս, և տեսայ որ ամէն աշակերտի 23ական հատ 40 փարանոց պղինձ կուտար—այն ատեն հատը 40 փարա կարժէր—և ինծի ալ տուաւ 23 դահեկան։ Դպրոցը 11 աշակերտ ունէր և ես երկուտասաներորդն էի, և այդ ըստ ակներով մենք ամբողջ շաբաթ մը պարտաւոր էինք մեզի համար հաց և կերակուր պատրաստել։ ուստի մենք 4 սենեկակիցներս առանձին և մնացեալ 8ն ալ զատ, կերակուրներնիս կը պատրաստէինք։ Չեմ գիտեր հիմա, բայց անատեն երկուշաբթի օրեր «բազար» կըլլար, և շատ անգամ մեր շաբթուան մը ուտելիքը անկէ կառնէինք, և այս պատճառաւ մինչեւ կէս օր երկուշաբթի օրեր վագանձ ունէինք։ Երկուշաբթի օր թեթեւ քննութիւն մը անցնելով, դպրոցին երկու կարգերէն առաջինն դրբուեցայ։ և մենք սկսանք մեր ուսման։ Պր. Սիմոնէն, բոլոր աշակերտներս ալ գոհ էինք, իր դասատուութեան մեթոտը և իր բարուց ազնուութիւնը սիրելի ըրած էին զինքը աշակերտաց։ Մր. Ռիչարտսըն, Օսմանեան լեզուի դասատուութիւն կընէր և հայատառ «Իլմի սարքը Օսմանի»է մը մեզ դաս կուտար, բայց պարզապէս կը տեսնայինք թէ ինքը բնաւ չէր գիտեր այդ լեզուն։ և երբ դիտողութիւն ըրինք, պատասխանեց թէ՝ մեզ հետ ինքն ալ սովրիլ կաշխատի։ Չորեքշաբթի դիշերներ նօթայի դաս տալ կուգար, բայց կը դիտէինք թէ քանի մը բոպէ առաջ իւր աղջիկէն սովրիլ կաշխատէր և յետոյ կուգար մեզ դաս տալու։ Դիշեր մը երբ նօթայի դաս տալեկաւ, աշակերտք իրենց ուսուցչին հետ նօթային բաղխումներն կընէին մինչ ես հանդարտ կը դիտէի։ Մր. Ռիչարտսըն տեսնալով զիս հարցուց թէ ի՞նչու բնդխում-ձկռաց չարժում—չեմ ըներ, պատասխանեցի թէ վասն զի չեմ գիտեր։ վասն զի դեռ ինձ չսովրեցուցիր, այն ատեն խնդալով մը, «օ՛ օ՛ օ՛ միայն դո՞ն չես գիտեր, միայն դո՞ն չես գիտեր, այսչափ տղաք գիտեն և միայն դո՞ն չես գիտեր» ըսաւ, յանժամ աշակերտներէն ուրիշ երկուքներ—աւելի համարձակախօսներ—ըսին թէ «մենք ալ չենք գիտեր, և մեզմէ և ոչ մին գիտէ, վասն զի մեզի սովրեցուցած չես, երբ ձեռքդ մեր կամ վար կը տանիս, մենք ալ միայն քեզի կը հետևինք»։ Կիրակի օրեր Ս. Գրոց դաս կուտար «Իլահի թալիմաթը» անուն գրքէ մը, որոյ մէջ եղած հարցումներն կարդաւ աշակերտաց կը հարցներ, աշակերտք ալ Ս. Գրքերը բանալով պատասխանը գտնուած համարները կը կարդային միայն և ասէր «դասատուութիւն»։ Բայց սովրելու փափաք ունեցող պատանեկան միտքը ատով չէր կրնար բաւականանալ, ուստի շատ մը հարցումներ կընէինք Մր. Ռիչարտսընի, որ միշտ անկարող կը գտնուէր գոհացնելէ։ Յօրթ. Շնայտէր ալ մեզ դաս կուտար բայց ինքը ատտուածաբան մը, կրնար մեր հարցումներուն գոհացուցիչ պատասխաններ տալ, ուստի գիտնալով մեր հետաքրքրութիւն և համոզուած ըլլալով որ Մր. Ռիչարտսըն Ս. Գրոց դասի մէջ մեզ չը կրնար գոհացնել, կիրակնօրեայ դասերն ալ յետոյ յիշեալ Յօրթ. Շնայտէր ինքն տալ սկսաւ։

Ինչպէս ըսի դպրոցը 12 աշակերտներ էինք։ պատանիներ և երիտասարդներ, որոցմէ մէկ երկուքին բարոյականը գովելի չէի տեսնար, և կը զարմանայի թէ դպրոց ընդունուելու մասին եղած խիստ քննութիւններէ վերջ ի՞նչպէս այդ կարգի անձինք ալ եկած էին հոն, և ես՝ որ այդ կարգի դպրոցներու մէջ հրեշտակաց հետ ընկերանալու նախապաշարումն ունէի, տեսնալով իմ պատրանքս, չարաչար կերպով ատեցի այդ յարի։ և ուխտեցի անգամ մ՚ալ ոտք չը կոխել հոն։ Կը մտածէի սակայն թէ Յնոդքս և հայրենակիցներս ի՞նչ պիտի խորհէին իմ վրաս եթէ անակնկալ ժամանակի մէջ ձգելով դպրոցը քաղաքս գայի, ուստի մինչ յունիսի տարեկան վագանձային սպասելով, 1872 յունիսի մէջ վերադարձայ քաղաքս, անգամ մ՚ալ չերթալու պայմանաւ։

Վերի պատմութենէս կը տեսնուի դպրոց անուն կրող տեղւոյ մը ուսումնասիրահի և ննջարանի անյարմարութիւնը, դիշերօթիկ աշակերտաց կերակուր պատրաստելու դժուարութիւնք, դասատու վերատեսչին այդ վեհ պաշտօնին ուներցած մեծ անյարմարութիւնը, և աշակերտաց բարոյականի հսկողութեան պակասութիւնը։ Եւ ասանկ դպրոցներէ ելլողներուն ինչ արժանեաց տեր ըլլալը ընթերցողաց կը յանձնարարեմ։

ՄԻՀՐԱՆ

20 մարտ 1894
Թէքիրտաղ

ԹՈՒՃԱՌԻԵԷ

Կէչէն հաֆթա զարֆընտա բիեայամրզըն ահվալը ումումիեէսին ճէ չաեանը գայտ ու թիզքեար պիր թէպէտտիւլաթ կէօրիւլմէմիշ, վէ սէրթ պուղտայ մէվրուտաթ վէ սաթըշընա թէսատիւֆ օլունմատը կիպի, վիրուտ իրէն 25000 քիլէ պայըզ վէ 2,000 քիլէ Զաղարա պուղտաեր պիրինճինին պէհէր քիլէսի 14¼—14 պուչուք զուրուշա, վէ իքինճինին պէհէր քիլէսի 14 պուչուգ 15 զուրուշա օլարագ սաթըլմըշ, վէ Կիրգա վէ Ազիմա պուղտայընտան մէվրուտաթ վէ սաթըշ կէօրիւլմէմիշ տիր։

Կէչէն հաֆթա զարֆընտա քիլէսի 8 պուչուգ զուրուշտան 4,000 քիլէ արբա սաթըլմըշ, վէ գրյեսի 17—17¼, 18—19 վէ 23 բարայրատտէսինտէ պուլունան մնըրը չավտար վէ եուլաֆ իւզերինէ մուամէլէ օլմամըշ տիր։

Ունա կէլինճէ, կէչէն հաֆթա մահալը միւխթէլիֆիէտէն 2000 չուվալ կէլմիշ, վէ ուչկուն ֆիեաթլար իլէ քեամիլէն սաթըլմըշ, վէ գրյեսի 12 պուչուգ 13 բարատան տախի 150000 գրյեսէ քէրէք ֆիրուխթ իտիլմիշ, վէ պէհէր 100 գրյեսի 65 70 զուրուշ օլան ֆասուլեա իլէ գրյեսի 50, 22, 67—73 38—40· 65· 32—33 վէ 38—39 բարա բատտէսինտէ պուլունան նօխուտ, բաղլա՝, սուսամ, քէնտիր, խաշխաշ, բամուգ եաղը, վէ դուշ օթու իւզերինէ մուամէլէ կէօրիւլմէմիշ, վէ գրյեսի 48—49 բարատան 500 չուվալ քէթէն թօխումու ֆիրուխթ իտիլմիշ տիր։

Պաշլըճա իխրաճաթ էմթաամըզա կէլինճէ կէչէն հաֆթա գրյեսի 24—25 զուրուշտան 47 չուվալ պէեազ էնգարէ, Դայսէրիեէ, Էվէրէք վէ գրյեսի 7¼ զուրուշտան 22 չուվալ չրգընթը Դայսէրիեէ է վերէքքի ճէման եէքիւն 69 չուվալ քիթբէ վէ գրյեսի 140 զուրուշտան 5 սանտրգ Մալաթեա, գրյեսի 115 զուրուշտան 1 սանտրգ էսկի մահսուլ Մալաթեա, վէ գրյեսի 140 զուրուշտան 9 սանտրգ Քէօթահիա Նալը խան, Պէյբազարը, վէ Գանեաքի ճէման եէքիւն 15 սանտրգ աֆիեոն, վէ գրյեսի 2 պուչուգ զուրուշտան 137 չուվալ Զօրում ճէհրիսի, վէ գրյեսի 16—16¼ զուրուշտան 120 պալեա թիֆթիք սաթըլմըշ տիր։

Իսբիրթօտան կէչէն հաֆթա 82 վարել Բուսեա մալի կէլմիշ, վէ քեամիլէն էլտէն չրգարըլմըշ տիր, վէ վիրուտ իտէն 700 չուվալ գահվէեէ մուգապիլ պէհէր 100 գրյեսի 14 պուչուգ 12,80 լիրատան 200 չուվալ սաթըլմըշ վէ Թրիէսթէտէն վիրուտ իտէն 4500 չուվալ չէքէր գանթարը 109—114 զուրուշ ֆիյեաթլէ էլտէն չրգարըլմըշ տիր։

ՆԱՎԼ

Կէչէն հաֆթա զարֆընտա նավլ ֆիյեաթը պէր վէճհի աթի իտիր։

Եէլքէն կէմիսի Թէքիրտաղընտան Սէլանիկ, արբանըն պէհէր թօնէլաթօսու 4 ֆրանգ, Պաթումտան կաղըն պէհէր սանտրզը 8էր սաատէթէ 30, ճէզայիրէ 38, Սիրբյեաեա 45, Մըսրա 52 ֆրանգ։ Գալաստան Սէլանիկէ թահթանըն պէհէր վակօնու 150 ֆրանգ։

ՄԷՎԱՏՏԸ ԱՏԼԻԵԷ

ՃԷՐԻՏԷԻ ՄԷՀԱՌԻՄՏԷՆ ՄԷՆԴՈՒԼ ՏՈՒՐ

Թիմուր Հիսար պիտաեէթ մահքէմէսինտէն 12 Թըշրինի սանի, սէնէ 303 թարիխլու, վէ 90 ատէտի իլէ վերիլէն իլամըն թէմեիզինի խաթիտա իտէն, Թիմուր Հիսար գազասընա թապի, Բասինա գարեէսինտէ մուգիմ ըէնչպէր Անկէլ Վէլէտի թօտօրի իլէ, միւմէյիզունալէյհա գարեէեի մէզքիւրէտէ սաքինէ Իզլաթօ գատըն, եէվմի մուայեէնտէ տաիրէյէ կէլմէտիքլերի կիպի ճէվապ լայիհասը տախկ վէ բիլմէտիկինտէն, ուսուլու մուհաքէմիի հուգուգիյէ գանօնունուն 229ունճու մատտէսի մուճիպինճէ թէազիգաթը թէմեիզիյէ իճրասընա իպթիտար գըլընը։

Իլամը մէզքիւրուն խիլաֆի մէալի մէզպուրէ Իզլաթօ գատընն գարեէի մէզքիւրէտէ, Չօտինա նամ մահէլտէ քեաեին ճէտտի միւթէվէֆա Միլօմտան ինթիգալէն, վէ գըզ գարընտաչը իլէ միւչթէրէքէն թահթը թասարրուֆունտա օլան մալիւմէլ ֆոդուտու տէօրթ գրեա տէօրթ տէօնիւմ պիր էվլէք արազիեէ, մէրգում Անկէլ Թոտօրինին միւտախէլէ իթմէքտէ օլտուղու իսթիմա օլունան շուհուտուն չահատէթլերի իլէ թէհազուգ իթթիֆիկինտէն, մէրգում Անկէլին արազիի մէզքիւրէնին նրսքընա վազը օլան միւտախէլէսինին մէնինէ հիւքիւմտէն վէ միւսթէֆիներին իչպու հիւքմ ալէյհինտէ օլան լաիհասընտա մուհարբէր իթթիրազաթընը խիլաֆսը միւնազաուֆիհ օլան արազիտէ հազրգրզարարը սապիթ օլմազլա՝ ալէլ ուսուլ թարբեա բապթ իտիլմիշ ոլտուղու հալտէ, մահքէմէճէ պիլա թէտգիկիքի նէֆէր չահիտին չահատէթինէ պինաի հիւքմ օլունմասը եօլսուզ վէ գանօնա մուղաեիր օլտուղունտան պահսլէ» իլամընն նազը իսթիտասընտան իպարէթտիր։

Իճապը միւզաքէրէ օլունտուգտա, իլամը մէզքիւրը միւնտէրիճա թընտան միւնֆէհիմ օլտուղու իւզրէ, տավաի վագտա, ազարա միւթէալիգ օլտուղու։ վէ պու կիպի ազար տավալարընտա էվվէլ էմիրտէ զիյլեէտին պիլ պէյլինէ սուպութու միւզթէզա պուլունտուղու հալտէ, մահքէմէճէ պու ճիհէթտէն զիւհուլ օլունտուղու կիպի, իսթիմա օլունան չահիտլերին տավաեէ մուվաֆքզ չահատէթ իթտիքլերի պէեանը իլէ չահատէթլերին նէ եօլտա իտուկինին իլամտա թասրիհ իտիլմէմէսի, վէ միւնազաուֆիհ թարլալարըն թասարրուֆունտա տաեիր, միւտտաիյէ իպլյաթօ եէտինտէ սէնէտ օլուպ օլմատըզը թահգիգ, վէ օլմատըզը թապտիրտէ գուեուտը խազանին թէտգիգ օլունմասը իճապ իտէր իքէն, պու նօզթաեա տախի բիաեէթ օլունմամասը եօլսուզ վէ գանօնա մուղաեիր օլտուղունտան, ուսուլու մուհաքէմէի հուգուգիյէ գանօնունուն 232ինճի վէ 241ինճի մատտէլերի մուճիպինճէ, իլամը մէզքիւրուն նազը իլէ գանօնու մէզքիւրուն 244ինճի մատտէսի հիւքմինէ թէվֆիգէն, քէյֆիյէթին եէնիտէն պիլ բույէ իլամ բապթը ղրմընընտա, մահքէմէի մէզքիւրէյէ իսաէսինէ, վէ զիյրտէ միւֆրէտաթը մուրագգամ 444½ զ. մեսարիֆի թէմեիզիեէնին իլէ բուտէ հազրզ չրգաճագ թարաֆարիւճու իթմէք իւզրէ եէվվել էմիրտէ միւսթէտիի թէմեիզ Անկէլտէն ալընմասընա 15 չուպաթ, սէնէ 307 թարիխինտէ միւթթէֆիգէն գարար վերիլտի։

Միւնհալ օլան Ա.ինթապ պիտաեէթ մահքէմէսի ազալրընա, պոշ կէզէն օղլու Ա.րթին էֆ. թայեին գըլընմըշտը։

—Վէկաեաթտան Մալիեէ խազինէսինէ կէօնտերիլէն մէպալիղին, պուրաճա տիկեր ազչեեէ թէպտիլիյէ, հուսուլէ կէլեճէք ազչէ ֆարգը, զարարընա մահալ գալմամագ իւզրէ, պատէմա միւմքին օլտուղու գատար ալթուն ազչէ իրսալ էյլեմէլերի լիւզումու Մալիեէ նէզարէթինտէն Տէֆթէրտարլարա էմր ու իչար օլունմուշտուր։

—Թիւրքիատա թէչէքքիլ իթմիշ օլան դումբանեալարընա սրֆաթը թապիլեէթլերի իլէ, մրգտարը սէրմպեէլերի վէ մեճլիսի իտարէ հէյեէթլերինին էսամիսինի միւպէյեին, միւքէմմէլ պիր տէֆթէրին թէրթիպ վէ թանզիմինէ լիւզում կէօրիւլտիւկինտէն, Թիճարէթ վէ Նաֆիա նէզարէթինճէ, պու պապատ չաղըմ կէլէնլերէ էմիրլեր վերիլմիշտիր։

—Միւնթէվէֆա Մ՝Ֆօրնինին էմվալի միւֆրէտաթի տէֆթէրի հէնուզ թանզիմ իտիլմիշ օլմաեիպ, անճագ օլ պապատ չիմտիլիք ալընան մալիւմաթա կէօրէ, միւթէվէֆանըն Օսմանը պանգանընտա տէբօղիթօ իտիլմիշ 15,000 Օսմանը լիրասը, քէնտի գացասընտա 2000 լիրա իլէ պիր մրգտար չըմէնտրֆէր վէ եունան ղնչմէնտրֆէր իգրամիեէլի թահվիլաթը վէ տիկեր պաղը էսհամ վէ թահվիլաթը պուլունմաղլա, ճէման 25000 լիրալըգ գատար պիր սէրվէթի զուհուր իթմիշ տիր։

Վասիեէթնամէ կիպի պիր չէյնին իչպու հիւքմ ալէյհինտէ օլան լաիհասընտա մուհարբէր իթթիրազաթընը խիլաֆսը միւնազաուֆիֆիհ օլան արազիտէ հազրգրզարարը սապիթ օլմազլա՝ ալէլ ուսուլ թարբեա բապթ իտիլմիշ ոլտուղու հալտէ, մահքէմէճէ պու ճիհէթտէն զիւհուլ օլունտուղու կիպի, իսթիմա օլունան չահիտլերին տավաեէ մուվաֆքզ չահատէթ իթտիքլերի պէեանը իլէ չահատէթլերին նէ եօլտա իտուկինին իլամտա թասրիհ իտիլմէմէսի, վէ միւնազաուֆիհ թարլալարըն թասարրուֆունտա տաեիր, միւտտաիյէ իպլյաթօ եէտինտէ սէնէտ օլուպ օլմատըզը թահգիգ, վէ օլմատըզը թապտիրտէ գուեուտը խազանին թէտգիգ օլունմասը իճապ իտէր իքէն, պու նօզթաեա տախի բիաեէթ օլունմամասը եօլսուզ վէ գանօնա մուղաեիր օլտուղունտան պահսլէ» իլամընն նազը իսթիտասընտան իպարէթտիր։

Իճապը միւզաքէրէ օլունտուգտա, իլամը մէզքիւրը միւնտէրիճա թընտան միւնֆէհիմ օլտուղու իւզրէ, տավաի վագտա, ազարա միւթէալիգ օլտուղու։ վէ պու կիպի ազար տավալարընտա էվվել էմիրտէ զիյլեէտին պիլ պէյլինէ սուպութու միւզթէզա պուլունտուղու հալտէ, մահքէմէճէ պու ճիհէթտէն զիւհուլ օլունտուղու կիպի, իսթիմա օլունան չահիտլերին տավաեէ մուվաֆքզ չահատէթ իթտիքլերի պէեանը իլէ չահատէթլերին նէ եօլտա իտուկինին իլամտա թասրիհ իտիլմէմէսի, վէ միւնազաուֆիհ թարլալարըն թասարրուֆունտա տաեիր, միւտտաիյէ իպլյաթօ եէտինտէ սէնէտ օլուպ օլմատըզը թահգիգ, վէ օլմատըզը թապտիրտէ գուեուտը խազանին թէտգիգ օլունմասը իճապ իտէր իքէն, պու նօզթաեա տախի բիաեէթ օլունմամասը եօլսուզ վէ գանօնա մուղաեիր օլտուղունտան, ուսուլու մուհաքէմէի հուգուգիյէ գանօնունուն 232ինճի վէ 241ինճի մատտէլերի մուճիպինճէ, իլամը մէզքիւրուն նազը իլէ գանօնու մէզքիւրուն 244ինճի մատտէսի հիւքմինէ թէվֆիգէն, քէյֆիյէթին եէնիտէն պիլ բույէ իլամ բապթը ղրմընընտա, մահքէմէի մէզքիւրէյէ իսաէսինէ, վէ զիյրտէ միւֆրէտաթը մուրագգամ 444½ զ. մեսարիֆի թէմեիզիեէնին իլէ բուտէ հազրզ չրգաճագ թարաֆարիւճու իթմէք իւզրէ եէվվել էմիրտէ միւսթէտիի թէմեիզ Անկէլտէն ալընմասընա 15 չուպաթ, սէնէ 307 թարիխինտէ միւթթէֆիգէն գարար վերիլտի։

Միւնհալ օլան Ա.ինթապ պիտաեէթ մահքէմէսի ազալրընա, պոշ կէզէն օղլու Ա.րթին էֆ. թայեին գըլընմըշտը։

—Վէկաեաթտան Մալիեէ խազինէսինէ կէօնտերիլէն մէպալիղին, պուրաճա տիկեր ազչեեէ թէպտիլիյէ, հուսուլէ կէլեճէք ազչէ ֆարգը, զարարընա մահալ գալմամագ իւզրէ, պատէմա միւմքին օլտուղու գատար ալթուն ազչէ իրսալ էյլեմէլերի լիւզումու Մալիեէ նէզարէթինտէն Տէֆթէրտարլարա էմր ու իչար օլունմուշտուր։

—Թիւրքիատա թէչէքքիլ իթմիշ օլան դումբանեալարընա սրֆաթը թապիլեէթլերի իլէ, մրգտարը սէրմպեէլերի վէ մեճլիսի իտարէ հէյեէթլերինին էսամիսինի միւպէյեին, միւքէմմէլ պիր տէֆթէրին թէրթիպ վէ թանզիմինէ լիւզում կէօրիւլտիւկինտէն, Թիճարէթ վէ Նաֆիա նէզարէթինճէ, պու պապատ չաղըմ կէլէնլերէ էմիրլեր վերիլմիշտիր։

—Միւնթէվէֆա Մ՝Ֆօրնինին էմվալի միւֆրէտաթի տէֆթէրի հէնուզ թանզիմ իտիլմիշ օլմաեիպ, անճագ օլ պապատ չիմտիլիք ալընան մալիւմաթա կէօրէ, միւթէվէֆանըն Օսմանը պանգանընտա տէբօղիթօ իտիլմիշ 15,000 Օսմանը լիրասը, քէնտի գացասընտա 2000 լիրա իլէ պիր մրգտար չըմէնտրֆէր վէ եունան ղնչմէնտրֆէր իգրամիեէլի թահվիլաթը վէ տիկեր պաղը էսհամ վէ թահվիլաթը պուլունմաղլա, ճէման 25000 լիրալըգ գատար պիր սէրվէթի զուհուր իթմիշ տիր։

Վասիեէթնամէ կիպի պիր չէյ

ծաբանակ ան ճեմարան կամ անոր նախապատրաստական դպրոցը երթալը, սրբավայր մը երթալէն և սուրբ հրեշտակաց հետ ընկերակցելէն տարբեր բան մը չէի ակնկալեր, և վեշտասանհարիւրդ դարու բարեկարգութեան ատեն վիթխարի Թէնպէրկի համալսարանը վազող պատանիներ, հեռուէն քաղաքը տեսած ատենին ինչպէս ծունկի վրայ գալով փառք կուտային։ Նը մանապէս ես ալ, երբ հեռուէն Պրուսա քաղաքը կը տեսնայի, ի խորոց սրտէ փառք կուտայի Աստուծոյ և աչքերէս արտասուաց կաթիլներ հոսելը կզգայի։

Արևուը մայրը մանալէն նրեք ժամ վերջը հասանք դպրոցին դուռը, և ինձ ցոյց տուին իբրեւ նրնջարան սենեակ մը, ճիշդ հոն՝ ուր երբեմն ձիու ախոռ էր, և իմ գալէս շաբաթ մը առաջ ազբերը վերցուած, և գրքի սնտուկներու տախտակներէն տախտակամած մը շինուած էր, և միւս ննջարանի մէջ եղած 11 աշակերտներէն երկուքը այս նոր պատրաստուած և ինձ ցոյց տրուած ննջարանն եկած էին. վասն զի առաջինն այնքան մեծ չէր որ 11 հոգիի բաւական ըլլար։ Երբ այդ սենեակը մտայ, աղբերուն հոտը գէշ կը բուրէր տակաւին, վասն զի աճապարանօք այնքան լաւ ալ մաքրուած չէր։ Սենեկակիցներս էին Ատաբազարցի երկու պատանի և Թալասցի մը։ Հետեւեալ օր շաբաթ էր, և շաբաթ օրեր կէս օր միայն դպրոց կունենայինք, վերատեսուչ Մ. Ռիչարտսընի շաբաթս բարեւեց զիս, և տեսայ որ ամէն աշակերտի 23ական հատ 40 փարանոց պղինձ կուտար—այն ատեն հատը 40 փարա կարժէր—և ինծի ալ տուաւ 23 դահեկան։ Դպրոցը 11 աշակերտ ունէր և ես երկուտասաներորդն էի, և այդ ըստ ակներով մենք ամբողջ շաբաթ մը պարտաւոր էինք մեզի համար հաց և կերակուր պատրաստել։ ուստի մենք 4 սենեկակիցներս առանձին և մնացեալ 8ն ալ զատ, կերակուրներնիս կը պատրաստէինք։ Չեմ գիտեր հիմա, բայց անատեն երկուշաբթի օրեր «բազար» կըլլար, և շատ անգամ մեր շաբթուան մը ուտելիքը անկէ կառնէինք, և այս պատճառաւ մինչեւ կէս օր երկուշաբթի օրեր վագանձ ունէինք։ Երկուշաբթի օր թեթեւ քննութիւն մը անցնելով, դպրոցին երկու կարգերէն առաջինն դրբուեցայ։ և մենք սկսանք մեր ուսման։ Պր. Սիմոնէն, բոլոր աշակերտներս ալ գոհ էինք, իր դասատուութեան մեթոտը և իր բարուց ազնուութիւնը սիրելի ըրած էին զինքը աշակերտաց։ Մր. Ռիչարտսըն, Օսմանեան լեզուի դասատուութիւն կընէր և հայատառ «Իլմի սարքը Օսմանի»է մը մեզ դաս կուտար, բայց պարզապէս կը տեսնայինք թէ ինքը բնաւ չէր գիտեր այդ լեզուն։ և երբ դիտողութիւն ըրինք, պատասխանեց թէ՝ մեզ հետ ինքն ալ սովրիլ կաշխատի։ Չորեքշաբթի դիշերներ նօթայի դաս տալ կուգար, բայց կը դիտէինք թէ քանի մը բոպէ առաջ իւր աղջիկէն սովրիլ կաշխատէր և յետոյ կուգար մեզ դաս տալու։ Դիշեր մը երբ նօթայի դաս տալեկաւ, աշակերտք իրենց ուսուցչին հետ նօթային բաղխումներն կընէին մինչ ես հանդարտ կը դիտէի։ Մր. Ռիչարտսըն տեսնալով զիս հարցուց թէ ի՞նչու բնդխում-ձկռաց չարժում—չեմ ըներ, պատասխանեցի թէ վասն զի չեմ գիտեր։ վասն զի դեռ ինձ չսովրեցուցիր, այն ատեն խնդալով մը, «օ՛ օ՛ օ՛ միայն դո՞ն չես գիտեր, միայն դո՞ն չես գիտեր, այսչափ տղաք գիտեն և միայն դո՞ն չես գիտեր» ըսաւ, յանժամ աշակերտներէն ուրիշ երկուքներ—աւելի համարձակախօսներ—ըսին թէ «մենք ալ չենք գիտեր, և մեզմէ և ոչ մին գիտէ, վասն զի մեզի սովրեցուցած չես, երբ ձեռքդ մեր կամ վար կը տանիս, մենք ալ միայն քեզի կը հետևինք»։ Կիրակի օրեր Ս. Գրոց դաս կուտար «Իլահի թալիմաթը» անուն գրքէ մը, որոյ մէջ եղած հարցումներն կարդաւ աշակերտաց կը հարցներ, աշակերտք ալ Ս. Գրքերը բանալով պատասխանը գտնուած համարները կը կարդային միայն և ասէր «դասատուութիւն»։ Բայց սովրելու փափաք ունեցող պատանեկան միտքը ատով չէր կրնար բաւականանալ, ուստի շատ մը հարցումներ կընէինք Մր. Ռիչարտսընի, որ միշտ անկարող կը գտնուէր գոհացնելէ։ Յօրթ. Շնայտէր ալ մեզ դաս կուտար բայց ինքը ատտուածաբան մը, կրնար մեր հարցումներուն գոհացուցիչ պատասխաններ տալ, ուստի գիտնալով մեր հետաքրքրութիւն և համոզուած ըլլալով որ Մր. Ռիչարտսըն Ս. Գրոց դասի մէջ մեզ չը կրնար գոհացնել, կիրակնօրեայ դասերն ալ յետոյ յիշեալ Յօրթ. Շնայտէր ինքն տալ սկսաւ։

Ինչպէս ըսի դպրոցը 12 աշակերտներ էինք։ պատանիներ և երիտասարդներ, որոցմէ մէկ երկուքին բարոյականը գովելի չէի տեսնար, և կը զարմանայի թէ դպրոց ընդունուելու մասին եղած խիստ քննութիւններէ վերջ ի՞նչպէս այդ կարգի անձինք ալ եկած էին հոն, և ես՝ որ այդ կարգի դպրոցներու մէջ հրեշտակաց հետ ընկերանալու նախապաշարումն ունէի, տեսնալով իմ պատրանքս, չարաչար կերպով ատեցի այդ յարի։ և ուխտեցի անգամ մ՚ալ ոտք չը կոխել հոն։ Կը մտածէի սակայն թէ Յնոդքս և հայրենակիցներս ի՞նչ պիտի խորհէին իմ վրաս եթէ անակնկալ ժամանակի մէջ ձգելով դպրոցը քաղաքս գայի, ուստի մինչ յունիսի տարեկան վագանձային սպասելով, 1872 յունիսի մէջ վերադարձայ քաղաքս, անգամ մ՚ալ չերթալու պայմանաւ։

Վերի պատմութենէս կը տեսնուի դպրոց անուն կրող տեղւոյ մը ուսումնասիրահի և ննջարանի անյարմարութիւնը, դիշերօթիկ աշակերտաց կերակուր պատրաստելու դժուարութիւնք, դասատու վերատեսչին այդ վեհ պաշտօնին ուներցած մեծ անյարմարութիւնը, և աշակերտաց բարոյականի հսկողութեան պակասութիւնը։ Եւ ասանկ դպրոցներէ ելլողներուն ինչ արժանեաց տեր ըլլալը ընթերցողաց կը յանձնարարեմ։

ՄԻՀՐԱՆ

20 մարտ 1894
Թէքիրտաղ

ԹՈՒՃԱՌԻԵԷ

Կէչէն հաֆթա զարֆընտա բիեայամրզըն ահվալը ումումիեէսին ճէ չաեանը գայտ ու թիզքեար պիր թէպէտտիւլաթ կէօրիւլմէմիշ, վէ սէրթ պուղտայ մէվրուտաթ վէ սաթըշընա թէսատիւֆ օլունմատը կիպի, վիրուտ իրէն 25000 քիլէ պայըզ վէ 2,000 քիլէ Զաղարա պուղտաեր պիրինճինին պէհէր քիլէսի 14¼—14 պուչուք զուրուշա, վէ իքինճինին պէհէր քիլէսի 14 պուչուգ 15 զուրուշա օլարագ սաթըլմըշ, վէ Կիրգա վէ Ազիմա պուղտայընտան մէվրուտաթ վէ սաթըշ կէօրիւլմէմիշ տիր։

Կէչէն հաֆթա զարֆընտա քիլէսի 8 պուչուգ զուրուշտան 4,000 քիլէ արբա սաթըլմըշ, վէ գրյեսի 17—17¼, 18—19 վէ 23 բարայրատտէսինտէ պուլունան մնըրը չավտար վէ եուլաֆ իւզերինէ մուամէլէ օլմամըշ տիր։

Ունա կէլինճէ, կէչէն հաֆթա մահալը միւխթէլիֆիէտէն 2000 չուվալ կէլմիշ, վէ ուչկուն ֆիեաթլար իլէ քեամիլէն սաթըլմըշ, վէ գրյեսի 12 պուչուգ 13 բարատան տախի 150000 գրյեսէ քէրէք ֆիրուխթ իտիլմիշ, վէ պէհէր 100 գրյեսի 65 70 զուրուշ օլան ֆասուլեա իլէ գրյեսի 50, 22, 67—73 38—40· 65· 32—33 վէ 38—39 բարա բատտէսինտէ պուլունան նօխուտ, բաղլա՝, սուսամ, քէնտիր, խաշխաշ, բամուգ եաղը, վէ դուշ օթու իւզերինէ մուամէլէ կէօրիւլմէմիշ, վէ գրյեսի 48—49 բարատան 500 չուվալ քէթէն թօխումու ֆիրուխթ իտիլմիշ տիր։

Պաշլըճա իխրաճաթ էմթաամըզա կէլինճէ կէչէն հաֆթա գրյեսի 24—25 զուրուշտան 47 չուվալ պէեազ էնգարէ, Դայսէրիեէ, Էվէրէք վէ գրյեսի 7¼ զուրուշտան 22 չուվալ չրգընթը Դայսէրիեէ է վերէքքի ճէման եէքիւն 69 չուվալ քիթբէ վէ գրյեսի 140 զուրուշտան 5 սանտրգ Մալաթեա, գրյեսի 115 զուրուշտան 1 սանտրգ էսկի մահսուլ Մալաթեա, վէ գրյեսի 140 զուրուշտան 9 սանտրգ Քէօթահիա Նալը խան, Պէյբազարը, վէ Գանեաքի ճէման եէքիւն 15 սանտրգ աֆիեոն, վէ գրյեսի 2 պուչուգ զուրուշտան 137 չուվալ Զօրում ճէհրիսի, վէ գրյեսի 16—16¼ զուրուշտան 120 պալեա թիֆթիք սաթըլմըշ տիր։

Իսբիրթօտան կէչէն հաֆթա 82 վարել Բուսեա մալի կէլմիշ, վէ քեամիլէն էլտէն չրգարըլմըշ տիր, վէ վիրուտ իտէն 700 չուվալ գահվէեէ մուգապիլ պէհէր 100 գրյեսի 14 պուչուգ 12,80 լիրատան 200 չուվալ սաթըլմըշ վէ Թրիէսթէտէն վիրուտ իտէն 4500 չուվալ չէքէր գանթարը 109—114 զուրուշ ֆիյեաթլէ էլտէն չրգարըլմըշ տիր։

ՆԱՎԼ

Կէչէն հաֆթա զարֆընտա նավլ ֆիյեաթը պէր վէճհի աթի իտիր։

Եէլքէն կէմիսի Թէքիրտաղընտան Սէլանիկ, արբանըն պէհէր թօնէլաթօսու 4 ֆրանգ, Պաթումտան կաղըն պէհէր սանտրզը 8էր սաատէթէ 30, ճէզայիրէ 38, Սիրբյեաեա 45, Մըսրա 52 ֆրանգ։ Գալաստան Սէլանիկէ թահթանըն պէհէր վակօնու 150 ֆրանգ։

ՄԷՎԱՏՏԸ ԱՏԼԻԵԷ

ՃԷՐԻՏԷԻ ՄԷՀԱՌԻՄՏԷՆ ՄԷՆԴՈՒԼ ՏՈՒՐ

Թիմուր Հիսար պիտաեէթ մահքէմէսինտէն 12 Թըշրինի սանի, սէնէ 303 թարիխլու, վէ 90 ատէտի իլէ վերիլէն իլամըն թէմեիզինի խաթիտա իտէն, Թիմուր Հիսար գազասընա թապի, Բասինա գարեէսինտէ մուգիմ ըէնչպէր Անկէլ Վէլէտի թօտօրի իլէ, միւմէյիզունալէյհա գարեէեի մէզքիւրէտէ սաքինէ Իզլաթօ գատըն, եէվմի մուայեէնտէ տաիրէյէ կէլմէտիքլերի կիպի ճէվապ լայիհասը տախկ վէ բիլմէտիկինտէ

թիչի սուլումի նասպ ու թայեինինէ գարար վերիլտիկինի զազէթալար եազմըշլար աբր։

—Շէհրի մարտըն 19ունճու կիւնինէն 25ինճի կիւնիւնէ գատար պիր հաֆթա զարֆընտա Տէրսաատէթ վէ պիլաար սէլէսէտէ իլէլի միւթէնէվիատան վուգու պուլան վէֆիեաթ մըգտարընը միւպէյին ժուրնալ տըր։

Էրքէք	165
Գատրն	155
Ճէման եէքիւն	320

—Կէչէնտէ վուգուի վէֆաթը եազըլմըշ օլան Բէժի հուգուգ միւշավիրի Դալեատի պէյին միւտտէթի հաեաթընտա թասարրուֆ իթմիշ օլուղու հալտէ, վիճուտունատան տեիլէսինի խապէրտար իթմէեէրէք, շէհրիմիզ պանգալարընտան պիրիսինէ թէվտի իթմիշ օլտուղու 10,000 լիրանը մէզքիւր պանգատա մէվտու պուլունտուղու, պու քէրրէ տեիլէսի խալգընա իխպար օլունտուղունա տաեիր, էվվէլքի կիւնքի «Մոնիթէօր» պիր ֆըգրա եազմըշ տըր։

—Պէյրութ վէ ճիվարընտա 20 կիւնտէն պէրու եազմուր եազմատըղը հալտէ, կէչէն բէնճէնպիհ կիւնիւ, պիրտէն պիրէ գասըրղասուրէթինտէ չիտտէթլի ըիւզկեար զուհուր իտէրէք, պունու միւթէազզըպ խալըճա եազմուր եազմըշ վէ մէզրուաթա ֆէյզ պախշ օլմուշ օլտուղու Պէյրութան եազըլմըշ տըր։

—Սապըգալը թազըմընտան օլան էշխասըն տէֆ ու թէպիտ իտիլմէսի իչիւն Պապը Ալիտէն Ինգարէ վիլաեէթինէ էմր վերիլտիկի «Մոնիթէօր» եազըեօր։

—Եունանիսթանըն Տէրսաատէթ սէֆիրի բրէնս Մավրոգ օրտաթօ ճէնապլերի կէլէճէք հաֆթա զարֆընտա չէհրիմիզէ կէլմէք իւզրէ, Ռումանեատա քեալին չիֆթլիքեաթընտան, Վիէննա վէ Թրբէսթէ թարիգիյլէ Աթինաեա ազիմէթ իթմիշ տիր։

—Մէճլիսի ումուրու Սըհհիեէ ազասընտան օլուպ թարաֆը Տէվլէթի Ալիեէտէն Բարիս սըհհիեէ գոնֆերանսընա մէէմուր պուլրուլմուշ օլան տոգթ. միրիլիվա Հաճի Նուրի բաշա Տէրսաատէթէ ավտէթ էյլէմիշ տիր։

—Պիր միւտտէթտէն պէրու Սոֆեատա պուլունան, Տուեունու Ումումիեէ միւտիրի Մ. Նոպլէ վէ զէվճէսի, պու քէրրէ ավտէթ իթմիշլէր տիր։

—Գոզան սանճաղը միւթէսարրըֆը սապըգը սատ. Նազիֆ պէյէֆ. էվվէլքի կիւն Տէրսաատէթէ կէլմիշ տիր։

—Պայրամ միւնասէպէթի իլէ, պիր հաֆթա տէրսլէրի թաթիլ գըլընմըշ օլան մէքթէպի Միւլքիեէի Շահանէնին տիւնտէն իթիբարէն տէրսլէրէ տէվամ օլունարագ, պիր պուչուգ այ գատար տահաօգուրթ. տուրուլտուգտան սոնրա իմթիհանը ումումիլէրի իճրա գելընճաղը իսթիհպար օլունմուշ տուր։

—Պիր պուչուգ սէնէ էվվէլ, Ալյասոնեա էշրաֆընտան Խայրէտտին պէյի տաղա գալտըրմըշ օլան, էզզրեայի Եունանիեէտէն օլուպ, կիզլենմիշ պուլունան Զանագա նամ չագրեի մէչհուր, ալտըղը պիր ճէրիհատան տօլաեի, Լարիսատա պիր խանէտէ խաֆիէն թէտավի օլունմագտա պուլունտուղու հիւքիւմէթի մահէլլիեէճէ խապէր ալընմասըյլա, հեման տէրտէսթ իտիլմիշ տիր։

—Էվվէլքի կիւն ագշամ իւզէրի, Սամաթեատա պիր Ռում չօճուղու գալէ տուվարընը իւզէրինէ չզըպ օյնամագտա իքէն, հէր նասըլ իսէ աեաղը գաեարագ ա չաղրեա տիւշմիւշ, վէ աղրճա սուրէթտէ եարալանմըշտը։

—Շէհրիմիզէ կէլտիկինի եազտըրըմըզ պանքէր Նաթանալէ Բօ. Կիրիտ ճէզիրէսինին Սֆաքեա լիմանը աչըգ լարընտա, թազսիհարի նամ եունան եէլքէն կէմիսի զարգ ու թէլէֆ օլմուշտուր։

Դարատան վէ թայիֆասը տէնիզէ աթըլըպ սատթալար իլէ տալկալար իլէ չարբըշարագ սոն տէրէճէ կիւճլիւքլէ սահիլի սէլամէթէ չըզապիմիշլէրտիր։

* *

Օարտէնեա ատասընընն Ֆալեարի գասապասը ճիվարընտա տախի, Բանտօրա իսմինտէ տիկէր պիր եունան կէմիսի զարգ ու թէլէֆ օլմուշ իսէտ, գաբատան վէ թայիֆասը գուրթարըլապիմիշտիր։

* *

Կէչէն չարշէնպիհ վէ բէնճէն պիհ կիւնէրի Մաճարիսթանընը (գաթավարօ) գազասընտա քիչի գաբաղը իւզէրինտէ միւսթէլիֆ եէթլի գար եազըպ, գարընը եիւքսէք բուլարը բէսիմէրինի հավի սէքլիյի 2 Ամէթրոյու թէճատուզ նէֆիս պիր սիկարա քեազրը մէյէրիլիկինտէն միւվարէտաթ միւնտտէ չրդարմըշ օլտուղունտան, քեաֆիֆէյի էհլի մէրագլըլարընը իսթիմալլէրինի տավէթ իտէրիզ։

Սաբրյան մահէլլեր

Պէօեիւք աէրօսու Բիգա Բաշա խանընտա Ս. Ղ. Պարտիզպանեան մաղազասը։

Պէյօղլունտա պիզիմ թէաթրօնուն սըրասընտա թիւթիւնճիւ Մարգարեան էֆէնին 164 նօմէրո տիւքքեանընտա։

Գալաթատա Գօմիսիօն խանը ալթընտա վագը Մ. Վրոյրուն մաղազասը։

ՖԻՐՈՒԿՈՒ ԷԼՖԱԶ

Լիսանը Օսմանիտէ միւսթամէլ պազը քելիմաթըն մանաի մէվզուասըյլա, պէյնլէրինտէքի ֆիրուզու միւհիմմէեր Լկէօսթէրիր, պալէտտէքի նամ իլէ. պու քէրրէ պիր էսէրի միւֆիտ նէշր օլունմուշ տուր։

Շիմտիեէ գատար, ալէմի մաթպուաթը Օսմանիեէտէ պիր միլի տահա նէշր օլունմամըշ օլան պու էսէր, պիրինճիլիք չէրէֆինի հայիզ օլուպ, հէր քէլիմէնին պէյնինտէքի ֆարգլար աախի, մէչահիրի իւտէպա վէ շուարանը էնֆէսի ասարընտան իսթիչհատ սուրէթիյլէ կէօսթէրիլմիշ օլմաղլա, միւթալեասը. թիւրքճէ ինչա վէ քիթապէթէ հավէսքեար օլան քիմսէլէրէ էլզէմ տիր։

Մէճմուի 130 սահիֆէեէ գարիպ օլտուղու հալտէ, պահասը 5 ղուրուշ տուր։

Պաշլըճա մէրքէզի թէվզիի, Նուրու-Օսմանիեէ ճատտէսինտէ քիթապխանէի մարիֆէթ օլուպ, Պապը Ալի ճատտէսինտէ տիկէր քիթապճրլարտա տախի պուլունուր։

ԳՐԱՍԵՆԵԱՆ ՀԱՇՈՒԱԿԱԼՈՒԹԵԱՆ

Առևտրական զանազան ճիւղերու և դատական խնդրոց և մասնաւորապէս տօմարակալութեան մէջ, փորձառութեամբը ծանօթ Յովհաննէս էֆէնտի Պոյաճեան իւր գրասենեակը հաստատած է ի Ղալաթա Քիւչիւք Միլլէթ խան թիւ 11—12. ուր պիտի զբաղի կնճռոտ հաշուոց կարգադրութեան և հաշտարարութեան, դատի ենթարկուելիք խնդրոց խորհրդատուութեան, վճարմանց դադարման պարագայի մէջ պահանջատէրաց հետ համաձայնութեան, մասնաւորաց և ընկերութեանց տօմարակալութեան, թուրքերէն խմբագրութեան և թղթակցութեան խնդիրներով։

ՏՕԳԹՕՐ ԳԵՐԱ ԵՈՒՎԱՆ

Իտարա եօլու, պէօյրէք, գուվ, մէսանէ վէ ալէաթը թէնասիլիեէ խասթալըգլարը իլէ, իլէլը էֆրէնճիեէ վէ տէրի խասթալըգլարընա մախսուս տոգթօր։

Գալաթատա Ալյնալը լոգանթասը գարշըսընտա ֆօթոկրաֆխանէնին տէրունինտէ սաաթ 6տան 11է գատար։ 48—19

ալրընճա պիր չիւպէ աչարագ, էօլ չիւ իւզէրինէ միւքէմմէլ տաեատնըզլը վէ զաեէթ պիչիմլի զունտուրալար իմալ իթիրէրէք, միւշթէրիլէրինի հէր վէճհլէ մէճմուն իթմէքտէ պուլունմուշ տուր։

Զիվիլի ֆօթին	կալօշ	75 ղր
Տիքիշլի	» »	80 »
Զիվիլի ֆօթին		65 »
Տիքիշլի	»	70 »
Զիվիլի ըսկարբին		50 »
Տիքիշլի	»	55 »

3—4

ՂԱՌԷԹ ԱԼԷԱ ՍԻԿԱՐԱ ՔԵԱՂԸՏԸ

Սիկարա քեազրտճըլըղընտա քէսպի չէօրէթ իթմիշ օլան Սամիկ էֆէնտի Պարտիզպանեան, պու քէրրէ դաեէթլէ ալեա վէ ինճէ, վէ թէրլիերինի հէր վէճհլէ մէճմուն իթմէքտէ պուլունմուշ տուր։

Զիվիլի ֆօթին կալօշ 75 ղր
Տիքիշլի » » 80 »
Զիվիլի ֆօթին 65 »
Տիքիշլի » 70 »
Զիվիլի ըսկարբին 50 »
Տիքիշլի » 55 »

3—4

ԻԼԱՆ

Սապըգ Մամուրլուն սահիպի իմթիեազը Այվազեան Գէորգ էֆէնտի 7—8 սէնէսէն պէրու Գալաթատա Քէնճէնպիհ բազարընտա Իբրի խանընտա պիր մաղազա քիւշատ իտուպ, հալիս Պօհչա ատասը վէ Գըրգ Քիլիսէ չարապլարը վէ ալեա Իպմիր մաստիքալարը վէ Պրուսա տիւզերի վէ խալիս գօնեաքլար գէյթին վէ գէյթին եազլարը վէ սաեիրէ սաթմագտա օլուպ, մէզքիւր մաղազաեա թէչրիֆէ բաղպէթ պուլուրան գաթլար հէր հալտէ մէճմուն վէ խօշնուտ օլաճագլարը կիպի, պունլարտան մաատպ մէզքիւր մաղազատա խասթա իլիւն գաեէթ էսկի վէ ֆաեէյտէլի շարապլար տախի պուլունմագտա օլտուղու իլան օլունուր։

ՊԱՏԿԵՐ

ԱՇԽԱՐՀԻԿ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ

Հրատարակուեցաւ գործոյս Դ. մասն հետեւեալ բովանդակութեամբ.

Ցառելուած.—Ց. Դուրգեն

Համառօտ Պատմ. Հայ Մատենագրութեան.

Ա. ԺԱՄԱՆԱԿ. Գողթակ երգք.
Բ. ԺԱՄԱՆԱԿ. Մուտք.—Ս. Սահակ Պարթեւ.—Ս. Մեսրոպ Մաշտոց.—Դիւտ Հայ ալփագիտաց.—Երեց Թարգմանիչք.—Ոսկեդար.—Գործք Երեց Թարգմանչաց.

Գին 100 փարա

Կեդրոնատեղի գրատուն Պաղտատլեան Կ. Պոլիս Սուլթան Համամ 14.

Կը գտնուի նաեւ ամէն գրավաճառաց քով

Պաղչէ գաբուսընտա ճէլալ պէյ խանը թիթիսալինտէ ԵԱՎՐՈՒԵԱՆ վէ ԻՍԱԳՈՒԼԵԱՆ էֆէնտիլէրին 10 նիւմէրօյու իտարէ չաեը նամ մաղազալարընտա ճավանը վէ Զինին էն ալտա վէ նէֆիս չայլարընտան քիւլեիյէթի սըփարըլար կէլմիշ տիր։ Պունլարըն լէզզէթի, նէֆասէթի, հասսիյէթի վէ էհվէնիեէթի ճիհէթի իլէ հէրքէս ըէգապէթ իթմէքտէ վէ բազարըղա մահալ պըրագմագսըզը միւթէրիլէր մէճմուն իտիլմէքտէ տիր։

Մէզքիւր չայլարտան մէմալիքի Շահանէնին պիլ ճիւմլէ չայճը տիւքքեանլարընտա պուլունուր։

Պալատէքի ալէամաթը ֆարիգանը չըգմըշ օլան թագլիտինտէն սագընըլրագ թավսիյէ էտիլիր։

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԵՑԱՒ

Օրիորդ Սաբեհիկ Հայկպէեանի
ՖԻԱՆՍԵՐԷՆ ՔԵՐԱԿԱՆՆ
Նուվել մեքօտ
Ալֆապէր Ֆրանսէզ
Դիմել առ Ս. Դ. ԱԹԹԵԱՆ

Գին 2 ղուրուշ

Պու Ֆրանսըզճա քերական բէք կիւզել պիր. միւէլլիֆի Օրիորդ Հայկպեանը օլ պապտէ թէպրիք իտէրիզ։

ԲԺԻՇԿ ՏՕԳԹ. ՍԷՐՎԻՃԷՆ ԷՖԷՆՏԻ

Գրեց

ՏՕԳԹ. ՎԱՀՐԱՄ Ե. ԹՈՐԳՈՄԵԱՆ
ի բժշկական Համալսարանէ Բարիզու

Գին 7 ղ.

Ցիչեալ ազնիւ Տօքթէօրն, որ Ազգ. Հիւանդանոցի 190 օրինակ նուիրած է ի նպաստ հաստատութեանս պիտի վաճառուի. կը գտնուի բոլոր Հայ գրավաճառաց քով։

Կեդրոնատեղին է Հիւանդանոցի Հոգաբարձութեան գրասենեակը, Կ. Պոլիս, Մեծ Նոր խան մէջկայարկ թիւ 48,49,50։

ԽԱՐԻՃԻԵԷ

Զին մէմալիքինտէ քեային, Շանկայտան չէքիլէն պիր թէլէկրաֆնամէտէ, կէչէն չարշէնպիհ կիճէսի պիր մահալլէտէն հարիգ զուհուր իտէրէք, պինտէն զիեատէ խանէնին մէօհթէրէք օլտուղու, վէ նուֆուսճա տախի թէլէֆաթ վուգու պուլտուղու պէեան օլունմուշտուր։

Ֆրանսատա Վէզինի գասապասընտա կէչէն չարշէնպիհ կիճէսի, եանկըն զուհուր իլէ, պիր աբարթման եանմըշ, վէ սէքէնէսինտէն կիւ էնգազ ալթընտա գալարագ, թէլէֆ վէ իքի քիչի եիւքսէք բէնճիրէտէն սօգաղա աթըլարագ եարալանմըշլար տըր։

Կէչէն չարշէնպիհ կիճէսի, Ալմանեատա Ֆրանգֆորթ պէլտէսինտէ, պիր գաչ ֆամիլեաեա իճարգըլընան պիր տաեիրէտէն աթէշ զուհուրի իլէ, կազինօճու Պաք իլէ գայիմ վալիտէսի վէ հէմշիրէսի վէ պալտըզը վէ խըտմէթքեար գատընլարտան իքիսի աթէշլէր արասընտա եանմըշ թէլէֆ օլմուշլար, վէ կազինօճուն զէվճէսի իլէ 3 նէֆէր էվլատը բէնճէրէտէն սօգաղա աթըլմըշլար իսէտ, ալտըգլարը եարալարտան միւթէէսիրէն պունլար տախէ վէֆաթ իթմիշ, վէ տիկէր պիր արիէնին 4 աղասը, սօգագտա սէրիլէն պիր գաչ գաթ չիլթէ վէ եօրկանլար իւզէրինէ աթըլարագ գուրթուլապիմիշլէրտիր։

Ալմանեատա քէօմիւր մատէնլէրի օճագլարընտան պիրի, կէչէն բէնճէնպիհ կիւնիւ պիրտէն պիրէ չէօքիւպ. իչինտէ իչլեեէն ամէլտէն 11ի թէլէֆ, վէ պիր չօղու մէճբուհ օլմուշլար տըր։

ՇԻՏՏԷԹԼԻ ԳԸՇ ՎԷ ՖՈՒՐԹՈՒՆԱ

Սբանեա սէվահիլինտէ, կէչէն ճիւմաա էրթէսի վէ բազար կիւնլէրի չիտտէթլէ տէվամ իտէն ֆուրթունատան Զսի Ինկիլիզ վէ պիրի իթալեա պանտէրալը 3 գըթա վաբոր, վէ միւթէատտիտ եէլքէն կէմիլէրի զարգ ու թէլէֆ օլտուղու կիպի, Մալակա պէլտէսինին ըրխթըմը զէտէլէնմիշ, վէ թարագ տուպալարը իլէ, մավունա վէ սանտալարտան պիր գաչը տախի պաթմըշ տըր։

Սբանեա հարպ սէֆինէլէրինտէն պիր գաչը, տալկալարը չիտտէթինտէն զարգ օլմագ թէհլիքէսինէ տիւշմիւշ իսէտ, կիւճ հալ պիր լիմանա սըղընարագ սէլամէթի պուլմուշլարտը։

* *

Կիրիտ ճէզիրէսինին Սֆաքեա լիմանը աչըգ լարընտա, թազսիհարի նամ եունան եէլքէն կէմիսի զարգ ու թէլէֆ օլմուշտուր։

* *

Դարատան վէ թայիֆասը տէնիզէ աթըլըպ սատթալար իլէ տալկալար իլէ չարբըշարագ սոն տէրէճէ կիւճլիւքլէ սահիլի սէլամէթէ չըզապիմիշլէրտիր։

* *

Օարտէնեա ատասընընն Ֆալեարի գասապասը ճիվարընտա տախի, Բանտօրա իսմինտէ տիկէր պիր եունան կէմիսի զարգ ու թէլէֆ օլմուշ իսէտ, գաբատան վէ թայիֆասը գուրթարըլապիմիշտիր։

* *

Կէչէն չարշէնպիհ վէ բէնճէն պիհ կիւնէրի Մաճարիսթանընը (գաթավարօ) գազասընտա քիչի գաբաղը իւզէրինտէ միւսթէլիֆ եէթլի գար եազըպ, գարընը եիւքսէք բուլարը բէսիմէրինի հավի սէքլիյի 2 Ամէթրոյու թէճատուզ նէֆիս պիր սիկարա քեազրը մէյէրիլիկինտէն միւվարէտաթ միւնտտէ չրդարմըշ օլտուղունտան, քեաֆիֆէյի էհլի մէրագլըլարընը իսթիմալլէրինի տավէթ իտէրիզ։

Սաբրյան մահէլլեր

Պէօեիւք աէրօսու Բիգա Բաշա խանընտա Ս. Ղ. Պարտիզպանեան մաղազասը։

Պէյօղլունտա պիզիմ թէաթրօնուն սըրասընտա թիւթիւնճիւ Մարգարեան էֆէնին 164 նօմէրո տիւքքեանընտա։

Գալաթատա Գօմիսիօն խանը ալթընտա վագը Մ. Վրոյրուն մաղազասը։

ՖԻՐՈՒԿՈՒ ԷԼՖԱԶ

Լիսանը Օսմանիտէ միւսթամէլ պազը քելիմաթըն մանաի մէվզուասըյլա, պէյնլէրինտէքի ֆիրուզու միւհիմմէեր Լկէօսթէրիր, պալէտտէքի նամ իլէ. պու քէրրէ պիր էսէրի միւֆիտ նէշր օլունմուշ տուր։

Շիմտիեէ գատար, ալէմի մաթպուաթը Օսմանիեէտէ պիր միլի տահա նէշր օլունմամըշ օլան պու էսէր, պիրինճիլիք չէրէֆինի հայիզ օլուպ, հէր քէլիմէնին պէյնինտէքի ֆարգլար աախի, մէչահիրի իւտէպա վէ շուարանը էնֆէսի ասարընտան իսթիչհատ սուրէթիյլէ կէօսթէրիլմիշ օլմաղլա, միւթալեասը. թիւրքճէ ինչա վէ քիթապէթէ հավէսքեար օլան քիմսէլէրէ էլզէմ տիր։

Մէճմուի 130 սահիֆէեէ գարիպ օլտուղու հալտէ, պահասը 5 ղուրուշ տուր։

Պաշլըճա մէրքէզի թէվզիի, Նուրու-Օսմանիեէ ճատտէսինտէ քիթապխանէի մարիֆէթ օլուպ, Պապը Ալի ճատտէսինտէ տիկէր քիթապճրլարտա տախի պուլունուր։

ԳՐԱՍԵՆԵԱՆ ՀԱՇՈՒԱԿԱԼՈՒԹԵԱՆ

Առևտրական զանազան ճիւղերու և դատական խնդրոց և մասնաւորապէս տօմարակալութեան մէջ, փորձառութեամբը ծանօթ Յովհաննէս էֆէնտի Պոյաճեան իւր գրասենեակը հաստատած է ի Ղալաթա Քիւչիւք Միլլէթ խան թիւ 11—12. ուր պիտի զբաղի կնճռոտ հաշուոց կարգադրութեան և հաշտարարութեան, դատի ենթարկուելիք խնդրոց խորհրդատուութեան, վճարմանց դադարման պարագայի մէջ պահանջատէրաց հետ համաձայնութեան, մասնաւորաց և ընկերութեանց տօմարակալութեան, թուրքերէն խմբագրութեան և թղթակցութեան խնդիրներով։

ՏՕԳԹՕՐ ԳԵՐԱ ԵՈՒՎԱՆ

Իտարա եօլու, պէօյրէք, գուվ, մէսանէ վէ ալէաթը թէնասիլիեէ խասթալըգլարը իլէ, իլէլը էֆրէնճիեէ վէ տէրի խասթալըգլարընա մախսուս տոգթօր։

Գալաթատա Ալյնալը լոգանթասը գարշըսընտա ֆօթոկրաֆխանէնին տէրունինտէ սաաթ 6տան 11է գատար։ 48—19

ԻԼԱՆ

Սապըգ Մամուրլուն սահիպի իմթիեազը Այվազեան Գէորգ էֆէնտի 7—8 սէնէսէն պէրու Գալաթատա Քէնճէնպիհ բազարընտա Իբրի խանընտա պիր մաղազա քիւշատ իտուպ, հալիս Պօհչա ատասը վէ Գըրգ Քիլիսէ չարապլարը վէ ալեա Իպմիր մաստիքալարը վէ Պրուսա տիւզերի վէ խալիս գօնեաքլար գէյթին վէ գէյթին եազլարը վէ սաեիրէ սաթմագտա օլուպ, մէզքիւր մաղազաեա թէչրիֆէ բաղպէթ պուլուրան գաթլար հէր հալտէ մէճմուն վէ խօշնուտ օլաճագլարը կիպի, պունլարտան մաատպ մէզքիւր մաղազատա խասթա իլիւն գաեէթ էսկի վէ ֆաեէյտէլի շարապլար տախի պուլունմագտա օլտուղու իլան օլունուր։

ՊԱՏԿԵՐ

ԱՇԽԱՐՀԻԿ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ

Հրատարակուեցաւ գործոյս Դ. մասն հետեւեալ բովանդակութեամբ.

Ցառելուած.—Ց. Դուրգեն

Համառօտ Պատմ. Հայ Մատենագրութեան.

Ա. ԺԱՄԱՆԱԿ. Գողթակ երգք.
Բ. ԺԱՄԱՆԱԿ. Մուտք.—Ս. Սահակ Պարթեւ.—Ս. Մեսրոպ Մաշտոց.—Դիւտ Հայ ալփագիտաց.—Երեց Թարգմանիչք.—Ոսկեդար.—Գործք Երեց Թարգմանչաց.

Գին 100 փարա

Կեդրոնատեղի գրատուն Պաղտատլեան Կ. Պոլիս Սուլթան Համամ 14.

Կը գտնուի նաեւ ամէն գրավաճառաց քով

Պաղչէ գաբուսընտա ճէլալ պէյ խանը թիթիսալինտէ ԵԱՎՐՈՒԵԱՆ վէ ԻՍԱԳՈՒԼԵԱՆ էֆէնտիլէրին 10 նիւմէրօյու իտարէ չաեը նամ մաղազալարընտա ճավանը վէ Զինին էն ալտա վէ նէֆիս չայլարընտան քիւլեիյէթի սըփարըլար կէլմիշ տիր։ Պունլարըն լէզզէթի, նէֆասէթի, հասսիյէթի վէ էհվէնիեէթի ճիհէթի իլէ հէրքէս ըէգապէթ իթմէքտէ վէ բազարըղա մահալ պըրագմագսըզը միւթէրիլէր մէճմուն իտիլմէքտէ տիր։

Մէզքիւր չայլարտան մէմալիքի Շահանէնին պիլ ճիւմլէ չայճը տիւքքեանլարընտա պուլունուր։

Պալատէքի ալէամաթը ֆարիգանը չըգմըշ օլան թագլիտինտէն սագընըլրագ թավսիյէ էտիլիր։

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԵՑԱՒ

Օրիորդ Սաբեհիկ Հայկպէեանի
ՖԻԱՆՍԵՐԷՆ ՔԵՐԱԿԱՆՆ
Նուվել մեքօտ
Ալֆապէր Ֆրանսէզ
Դիմել առ Ս. Դ. ԱԹԹԵԱՆ

Գին 2 ղուրուշ

Պու Ֆրանսըզճա քերական բէք կիւզել պիր. միւէլլիֆի Օրիորդ Հայկպեանը օլ պապտէ թէպրիք իտէրիզ։

ԲԺԻՇԿ ՏՕԳԹ. ՍԷՐՎԻՃԷՆ ԷՖԷՆՏԻ

Գրեց

ՏՕԳԹ. ՎԱՀՐԱՄ Ե. ԹՈՐԳՈՄԵԱՆ
ի բժշկական Համալսարանէ Բարիզու

Գին 7 ղ.

Ցիչեալ ազնիւ Տօքթէօրն, որ Ազգ. Հիւանդանոցի 190 օրինակ նուիրած է ի նպաստ հաստատութեանս պիտի վաճառուի. կը գտնուի բոլոր Հայ գրավաճառաց քով։

Կեդրոնատեղին է Հիւանդանոցի Հոգաբարձութեան գրասենեակը, Կ. Պոլիս, Մեծ Նոր խան մէջկայարկ թիւ 48,49,50։